

Sygn. akt *I ACa 1962/23*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia Krzysztof Józefowicz

Sędziowie Mariola Głowacka (spr.)

Bogdan Wysocki

Protokolant: sekretarz sąd. Ewelina Frąckowiak

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2024 r. w (...)

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko **P. W. i H. W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w (...)

z dnia 1 października 2020 r. sygn. akt IC 1972/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) zasądza od pozwanych na rzecz powoda kwotę 1.769.275,59 zł (jeden milion siedemset sześćdziesiąt dziewięć tysięcy dwieście siedemdziesiąt pięć złotych pięćdziesiąt dziewięć groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 marca 2024 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddala;

2) koszty procesu stosunkowo rozdziela między stronami obciążając powoda w 15% i pozwanych w 85% i na tej podstawie zasądza od pozwanych na rzecz powoda kwotę 95.518 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie apelację oddala;

III. koszty postępowania apelacyjnego i zażaleniowego stosunkowo rozdziela między stronami obciążając powoda w 15% i pozwanych w 85% i na tej podstawie zasądza od pozwanych na rzecz powoda kwotę 101.419 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty.

Mariola Głowacka Krzysztof Józefowicz Bogdan Wysocki

do systemu wprowadziła st. sekr. sąd. Sylwia Woźniak

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu na podstawie § 100a ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

Sygn. akt I ACa 1962/23

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. pozwem z dnia 27 września 2018r. domagał się zasądzenia od pozwanych P. W. i H. W. solidarnie na rzecz powoda kwoty 2.078.216,71 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty i kosztów postępowania w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwani P. W. i H. W. w odpowiedzi na pozew wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w (...) wyrokiem z dnia 1 października 2020r.

oddalił powództwo, kosztami postępowania obciążył w całości powoda i z tego tytułu zasądził od powoda na rzecz pozwanych kwotę 15.017 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że pozwani P. W. i H. W. posiadali zobowiązania finansowe w tym kredyt konsumencki zaciągnięty w powodowym (...), działającym wówczas pod (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W.. W związku z powyższym szukali możliwości konsolidacji zobowiązań finansowych, a nadto pozyskania środków na przebudowę należącego do nich domu. W wyniku konsultacji z pracownikiem powodowego (...) pozwanym zaoferowano możliwość zaciągnięcia drugiego kredytu na spłatę poprzedniego. Przedstawiona im została oferta kredytu waloryzowanego we frankach szwajcarskich, gdyż - jak zapewniał pracownik (...) - wówczas zdolność kredytowa pozwanego P. W. była wyższa. Pozwani złożyli w dniu 5 września 2008r. działającemu wówczas pod (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosek nr (...) o udzielenie kredytu hipotecznego „M. walutowy” w kwocie 1.179.000 zł. Wnioskowaną walutą kredytu był (...), a kredyt miał być spłacany w 240 równych ratach kapitałowo-odsetkowych, płatnych do 10 dnia każdego miesiąca. Wraz z wnioskiem o udzielenie kredytu pozwani złożyli powodowi oświadczenie o przystąpieniu do umowy ubezpieczenia spłaty rat kredytu dla kredytobiorców i pożyczkobiorców (...) Banku – (...) Banku Spółka Akcyjna. Decyzją kredytową nr (...) z dnia 19 września 2008r. powodowy bank zdecydował o przyznaniu pozwanym wnioskowanego kredytu hipotecznego.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 22 września 2008r. pozwani zawarli z powodem działającym wówczas pod (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (zwanym w treści umowy (...)) umowę nr (...) o kredyt hipoteczny konsolidacyjny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) Przeznaczeniem środków z kredytu było refinansowanie: kredytu udzielonego przez M. na podstawie umowy nr (...), kredytu odnawialnego w (...) z limitem w wysokości 13.800 zł, karty kredytowej w (...) z limitem w wysokości 10.000 zł, kredytu konsumpcyjnego w C. udzielonego dnia 13 kwietnia 2007r., kredytu gotówkowego w (...) Banku Spółce Akcyjnej udzielonego na podstawie umowy nr (...), kredytu odnawialnego w (...) Banku Spółce Akcyjnej z limitem w wysokości 50.000 zł, karty kredytowej V. G. Kredyt z limitem w wysokości 35.000 zł w (...) Banku Spółce Akcyjnej, pożyczki w Banku (...) Spółce Akcyjnej udzielonej na podstawie umowy nr (...) z dnia 6 sierpnia 2008r., karty kredytowej M. M. z limitem w wysokości 5.200 zł w Banku (...) Spółce Akcyjnej, kredytu odnawialnego w (...) Spółce Akcyjnej z limitem w wysokości 10.000 zł, a także niekreślony cel konsumpcyjny (§ 1 ust. 1 umowy kredytu). Kredyt został udzielony w złotych polskich przy jednoczesnym przeliczeniu jego wartości na walutę obcą (...). Jego kwota opiewała na 1.178.830 zł (§ 1 ust. 2 i 3 umowy kredytu). W § 1 ust. 3A umowy kredytu podano, że kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji, na koniec dnia 18 września 2008r., według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku Spółki Akcyjnej wynosi 574.870,76 (...) przy czym jest to wartość jedynie informacyjna, która może różnić się od wartości kredytu wyrażonej w walucie obcej w dniu jego uruchomienia i nie stanowi zobowiązania

Banku. Umowa przewidywała 240-miesięczny okres kredytowania tj. od dnia 22 września 2008r. do 10 października 2028r. (§ 1 ust. 4 umowy kredytu). Kwota kredytu miała być spłacana w równych ratach kapitałowo-odsetkowych z terminem spłaty do 10 dnia każdego miesiąca (§ 1 ust. 5 i 6 umowy kredytu). Spłata kapitału wraz z odsetkami w miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych następować miała w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat (sporządzonym w (...)) stanowiącym załącznik nr 1 i integralną część umowy (§ 10 ust. 1 i 2 umowy kredytu). W § 10 ust. 4 umowy podano, że raty kapitałowo-odsetkowe spłacane będą w złotych po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku Spółki Akcyjnej obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50. Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej przez (...) wynosiła 4,68 % (§ 9 ust. 1 umowy kredytu). Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej ustalona została jako stawka bazowa (...) dla waluty obcej w której został udzielony kredyt z dnia 29 maja 2008r. wynosząca 2,78 %, powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę (...) w wysokości 1,90 % (§ 9 ust. 2 umowy kredytu). Oprocentowanie dla należności przeterminowanych w stosunku rocznym w dniu wydania decyzji kredytowej przez (...) wynosiło 10,73 % (§ 1 ust. 9 umowy kredytu). Zabezpieczenie spłaty kredytu stanowiły:

- 1) hipoteka kaucyjna do kwoty 1.768.245 zł ustanowiona na stanowiącej własność pozwanych nieruchomości położonej w T. P., obejmującej działkę o numerze ewidencyjnym (...) o wartości 1.606.000 zł, dla której Sąd (...) w P. prowadzi księgę wieczystą o numerze (...),
- 2) ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytu Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej na 36 miesięczny okres ubezpieczenia,
- 3) przelew praw z tytułu umowy grupowego ubezpieczenia spłaty rat kredytu w zakresie poważnego zachorowania oraz pobytu w szpitalu w wyniku choroby i niefortunnego wypadku (§ 2 i 3 umowy kredytu).

Umowa kredytu przewidywała, że kredyt zostanie wypłacony pozwany poprzez odblokowanie środków przeznaczonych na refinansowanie wskazanych w umowie kredytów, pożyczek i kart kredytowych oraz wypłatę kwoty 50.000 zł przeznaczonej na cel nieokreślony (§ 5 umowy kredytu). Umowa kredytu przewidywała, że (...) może wypowiedzieć kredytobiorcom umowę kredytu w przypadku naruszenia przez nich warunków umowy m.in. w przypadku niedokonania spłaty raty kapitałowo-odsetkowej lub części raty kapitałowo-odsetkowej w terminie określonym w umowie oraz niedokonania spłaty należnych (...) prowizji, opłat i innych należności w umówionym terminie (§ 14 ust. 1 umowy kredytu). Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni i liczony był od dnia doręczenia wypowiedzenia kredytobiorcy przy czym za datę doręczenia uważano również datę powtórnego awizowania przesyłki poleconej, wysłanej pod ostatni znany (...) adres kredytobiorcy (§ 14 ust. 3 umowy kredytu). Wszelkie zobowiązania wynikające z umowy kredytu stawały się wymagalne następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia, a kredytobiorca zobowiązany był do niezwłocznej spłaty wszystkich wymagalnych należności (§ 14 ust. 4 umowy kredytu). Umowa kredytu przewidywała, iż niespłacone, w terminie w niej określonym lub następnego dnia po okresie wypowiedzenia, wierzytelności (...) z tytułu umowy traktowane były jako zadłużenie przeterminowane a rata kapitału lub w przypadku wypowiedzenia umowy kwota kapitału, jako kapitał przeterminowany (§ 15 ust. 1 umowy kredytu). Od kapitału przeterminowanego (...) naliczać miał odsetki w wysokości określonej w tabeli oprocentowania dla należności przeterminowanych w walutach obcych, których wysokość wyznaczana była jako suma oprocentowania nominalnego określonego w § 1 ust. 8 z zastrzeżeniem § 9 umowy kredytu i marży (...) Oprocentowanie dla należności przeterminowanych w dniu zawarcia umowy kredytu ustalone było w wysokości określonej w § 1 ust. 9 umowy kredytu (§ 15 ust. 9 umowy kredytu). W § 30 umowy kredytu zostały zawarte oświadczenia kredytobiorców o tym, że zostali oni dokładnie zapoznani z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptują. Kredytobiorcy oświadczyli, że są świadomi, iż z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Załącznik do umowy kredytu stanowił harmonogram spłat kredytu, który pozwani otrzymali na około miesiąc po zawarciu umowy. Do zawartej przez pozwanych umowy kredytu zastosowanie znajdował również wzorzec umowy w postaci „Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...)”, który stanowił jej integralną część (§ 25 ust. 1 umowy kredytu). Zgodnie z § 22 ust. 2 powyższego Regulaminu wysokość każdej raty odsetkowej lub

kapitałowo-odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty określona jest w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana jest w złotych po uprzednim jej przeliczeniu według kursu sprzedaży danej waluty określonym w tabeli kursowej (...) Banku Spółki Akcyjnej na dzień spłaty. Pozwani wnioskiem z dnia 14 października 2008r. zwrócili się do powoda o wypłatę środków z udzielonego kredytu na wskazane przez siebie rachunki bankowe w następstwie czego kredyt został przez powoda uruchomiony.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że od 2009r. wysokość rat kapitałowo-odsetkowych wynikających z łączącej strony umowy kredytu zaczęła rosnąć w sposób zauważalny. Początkowo nie przekładało się to na brak możliwości wywiązania się przez pozwanych z obowiązku ich spłaty, gdyż pozwany P. W. posiadał oszczędności. W miarę upływu czasu wysokość należnych powodowi rat dalej wzrastała, a w 2010r. zaczęła dochodzić do granic możliwości finansowych pozwanych. Pozwani wnioskiem z dnia 9 grudnia 2010r. zwrócili się do powoda o wprowadzenie karencji w spłacie kapitału kredytu konsolidacyjnego nr (...) na okres ośmiu miesięcy, poczynając od raty przypadającej na dzień 10 stycznia 2011r. Pozwani umotywowali swoją prośbę faktem, iż koszt przeprowadzonego przez nich w ostatnim roku kapitałowego remontu domu przekroczył znacznie założenia kosztorysowe, co w połączeniu ze znacznym wzrostem kursu franka spowodowało pogorszenie płynności finansowej pozwanych. Do powyższego wniosku pozwani dołączyli oświadczenie o aktualnej sytuacji materialnej w którym podali, że ich sytuacja materialna w okresie ostatnich 24 miesięcy poprawiła się ze względu na znaczny wzrost wartości posiadanej przez nich nieruchomości. Wskazali, że przeprowadzone przez nich prace remontowe spowodowały przekwalifikowanie nieruchomości do klasy nieruchomości rezydencjonalnych o bardzo wysokim standardzie. W dniu 13 września 2011r. strony zawarły aneks do umowy nr (...) o kredyt hipoteczny konsolidacyjny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) z dnia 22 września 2008r. W drodze tego aneksu strony zgodnie postanowiły, iż w okresie kolejnych 6 miesięcy przypadających po dniu płatności raty o najbliższym terminie wymagalności określonym w nowym harmonogramie spłat, po zawarciu aneksu ustalone zostaje odroczenie w spłacie kapitału kredytu udzielonego na podstawie umowy, co oznacza zawieszenie spłaty rat kapitałowych (części kapitałowej raty kredytu) w okresie odroczenia spłaty. Aneks przewidywał przy tym, iż ustalone odroczenie w spłacie kapitału kredytu nie powoduje zawieszenia spłaty rat odsetkowych (części odsetkowej raty kredytu) w okresie odroczenia spłaty. Wnioskiem z dnia 23 maja 2012r. pozwani zwrócili się do powoda o odroczenie spłaty kapitału kredytu na okres 6 miesięcy. W uzasadnieniu wniosku wskazali, że powodem problemów ze spłatą kredytu jest brak możliwości wykonywania przez pozwanego P. W. pracy zawodowej z powodów zdrowotnych. Nadmienili, iż kredyt spłacany był wyłącznie z dochodów P. W., przy czym pozwana H. W. nie pracuje. Pozwani spłacali kredyt regularnie uiszczając kolejne raty kapitałowo-odsetkowe w złotych do czerwca 2012r., kiedy to problemy finansowe w tym konieczność zrezygnowania przez pozwanego P. W. z pracy, spowodowały brak możliwości dalszego wywiązywania się z zobowiązania. Pismami z dnia 30 września 2016r. pozwani złożyli powodowi oświadczenia o uchyleniu się od skutków złożonych oświadczeń woli zawarcia umowy kredytu z dnia 22 sierpnia 2008r. wskazując, że umowa ta jest w związku z tym nieważna. W treści skierowanych do powoda pism pozwani podali, że umowę kredytu z dnia 22 sierpnia 2008r. zawarli pod wpływem istotnego błędu, o którym dowiedzieli się i który zrozumieli po analizie raportu Rzecznika (...) pt. „Analiza prawna wybranych postanowień umownych stosowanych przez banki w umowach kredytów indeksowanych do waluty obcej lub denominowanych w walucie obcej zawieranych z konsumentami”. Wskazali, iż w chwili zawierania umowy kredytu nie mieli wiedzy i świadomości, że zawarte w niej klauzule w tym klauzule indeksacyjne, są klauzulami abuzywnymi w rozumieniu przepisów polskiego prawa i naruszającymi dobre obyczaje. Nadmienili, że nie mieli także wiedzy i świadomości, że zastosowane w umowie kredytu mechanizmy pozwalają bankowi na całkowicie dowolne i uznaniowe sterowanie indeksacją waluty, a co za tym idzie wielkością zobowiązań pozwanych.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że pismem z dnia 24 maja 2018r. powód wezwał pozwanego P. W. do spłaty zadłużenia w wysokości 234.148,46 (...) w terminie 14 dni roboczych od otrzymania wezwania. Powyższe pismo zostało pozwanemu skutecznie doręczone w dniu 30 maja 2018r. W związku z niewywiązywaniem się przez pozwanych z obowiązku spłaty należności powód pismami z dnia 25 czerwca 2018r. wypowiedział pozwanym umowę kredytu z dnia 22 sierpnia 2008r. z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia. W pismach zawierających oświadczenia o wypowiedzeniu umowy powód wskazał, iż całkowita kwota zobowiązania pozostałego do spłaty na dzień sporządzenia pisma wynosi 538.640,77 (...) w tym kapitał w kwocie 461.361,60 (...) oraz odsetki w kwocie 77.279,17 (...). Powyższe

pisma zostały pozwanym skutecznie doręczone w dniu 3 lipca 2018r. Pismami z dnia 16 sierpnia 2018r. powód wezwał pozwanych do spłaty wymagalnych należności wynikających z umowy kredytu z dnia 22 sierpnia 2008r., które na dzień sporządzenia wezwania wynosiły 540.611,53 (...) w tym kapitał w kwocie 461.361,60 (...) oraz odsetki w kwocie 79.249,93 (...). Powyższe wezwania zostały pozwanym skutecznie doręczone w dniu 22 sierpnia 2018r. Powód wystawił w dniu 27 września 2018r. wyciąg z ksiąg bankowych (...) Spółki Akcyjnej nr (...) w którym stwierdził, iż w księdze bankowej ujawniona jest wierzytelność przysługująca Bankowi względem pozwanych. W wyciągu z ksiąg bankowych wskazano, iż przysługująca powodowi wierzytelność na dzień 7 września 2018r. wynosi 541.922,01 (...) i składają się na nią 461.361,60 CHF tytułem kapitału oraz 80.560,41 CHF tytułem odsetek umownych naliczonych od kapitału w kwocie 461.361,60 CHF za okres od 11 marca 2012r. do 27 września 2018r. według stopy procentowej w wysokości 3,66 % w skali roku. W chwili zawarcia umowy kredytu z dnia 22 sierpnia 2008r. pozwani nie mieli świadomości co do zasad działania przewidzianego w umowie mechanizmu indeksacji, a także co do ryzyka kursowego z nim związanego. Wiedzę w przedmiocie powyższego pozwany P. W. powziął dopiero na około 1,5 roku po zawarciu umowy kredytu po tym jak zaczął dokonywać samodzielnych przeliczeń kursów (...). Pozwani nie złożyli powodowi wniosku o udzielenie kredytu w walucie obcej, ponieważ pracownicy powoda prezentowali kredyt w walucie obcej jako korzystniejsze rozwiązanie. Pozwani nie zostali zaznajomieni z ryzykiem kursowym wiążącym się z zawarciem umowy kredytu waloryzowanego kursem (...). Dyskutowali z przedstawicielem (...) o związanym z umową ryzyku walutowym. Przedstawiciel (...)u tłumaczył pozwanym, że kurs nie jest stały, a rata kredytu może ulegać wahaniom na poziomie kilkudziesięciu złotych. Jednocześnie przedstawiciel powoda zapewniał pozwanych o stabilności (...) jako waluty. Powodowy (...) nie przedstawił pozwanym projektu umowy kredytu przed jej podpisaniem pomimo, że dopełniając niezbędnych formalności poprzedzających zawarcie umowy pozwany P. W. zwracał się do pracownika powodowego (...) o przedłożenie pozwanym stosownego projektu. Pozwani zostali zaznajomieni z treścią umowy kredytu dopiero w dniu jej zawarcia. Po jej przeczytaniu zgłosili powodowi kilka zastrzeżeń w zakresie postanowień dotyczących obowiązku ubezpieczenia i sporządzania wyceny nieruchomości przy czym wytłumaczono im, iż treść umowy wyznaczona jest przez stały wzór i brak jest możliwości czynienia w niej zmian.

Sąd pierwszej instancji oceniając materiał dowodowy zgromadzony w sprawie wziął pod uwagę dokument w postaci „Tabeli kursowej (...) metodyka oraz analiza porównawcza” autorstwa A. R. w zakresie w jakim opisuje sposób tworzenia tabel kursowych (...) Spółki Akcyjnej. Sąd pominął natomiast ten materiał w zakresie obejmującym opinie ekonomiczne oraz prawne, a także analizę porównawczą sporządzoną przez autorów opracowań. Przyjęcie tego materiału za podstawę ustaleń faktycznych w sprawie stanowiłoby bowiem naruszenie przepisu art. 278 § 1 k.p.c. dotyczącego przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego. Podobnie Sąd potraktował pozostałe opinie, oceny i publikacje ekonomiczno-prawne przedłożone do akt sprawy, które to opinie bezsprzecznie stanowią wyraz wiedzy specjalistycznej ich autorów i noszą pozór opinii biegłych sądowych, jednakże z uwagi na ich powstanie poza niniejszym procesem, nie podlegają one rygorom właściwym dla opinii biegłych w konsekwencji czego stanowić mogły jedynie wyraz poglądów wzmacniających argumentację strony. Sąd jako nieprzydatne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy potraktował zeznania świadka M. D. (1). Świadek ten pracował w powodowym B. w okresie zawarcia przez pozwanych umowy kredytu z dnia 22 sierpnia 2008r. będąc odpowiedzialnym za współtworzenie regulacji i procesów związanych z udzielaniem kredytów hipotecznych waloryzowanych w walucie obcej. Świadek wskazał wprawdzie na okoliczności związane z wprowadzaniem kredytu waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego do oferty powodowego Banku, szkolenia, jakim poddawani byli pracownicy (...) a także sposób w jaki we wrześniu 2008r. powstawała wewnętrzna tabela kursowa powoda oraz jakie mechanizmy nią rządziły. Zdaniem Sądu zeznania świadka miały charakter ogólny, nie odnoszący się ad concreto do realiów niniejszej sprawy. W ocenie Sądu zeznania te nie były przydatne przede wszystkim z uwagi na fakt, iż świadek nie był przedstawicielem powodowego (...) zawierającym umowę z pozwanymi ani także osobą, która posiadałaby jakąkolwiek wiedzę w przedmiocie przebiegu procesu negocjacji oraz należytego dochowania odpowiednich obowiązków informacyjnych przez powoda w odniesieniu do umowy z dnia 22 sierpnia 2008r. zawartej z pozwanymi. Relacje świadka w zakresie świadomości klientów co do ryzyka kursowego związanego z kredytami waloryzowanymi w walucie obcej oraz działań podejmowanych przez pracowników (...) zawierających w imieniu Banku tego rodzaju umowy z klientami miały wyłącznie charakter abstrakcyjny. Zeznania świadka w zakresie sposobu powstawania bankowej tabeli kursów oraz świadomości kredytobiorców w tym przedmiocie nie poddawały się weryfikacji w drodze innych środków

dowodowych. Zeznaniom świadka w zakresie pełnej świadomości kredytobiorców co do ryzyka kursowego związanego z zawarciem umowy kredytu waloryzowanego kursem (...) przeczyły zeznania pozwanych z których jednoznacznie wynikało, że przedstawiciel powodowego Banku nie przedstawił im rzetelnej i pełnej informacji w tym przedmiocie. Sąd nadał przymiot wiarygodności zeznaniom pozwanych, gdyż były one spontaniczne, logiczne i pozbawione wewnętrznych sprzeczności. Pozwani przedstawili całokształt okoliczności faktycznych związanych z zawarciem umowy kredytowej w szczególności wskazując na przebieg wydarzeń bezpośrednio poprzedzających jej podpisanie. Pozwani konsekwentnie wskazywali, że przedstawiciel (...) oferował im kredyt w walucie obcej przedstawiając go jako rozwiązanie dla nich korzystne. Podkreślili, że rozmowy w przedmiocie wpływu zmiany kursu (...) na wysokość rat kapitałowo-odsetkowych opierały się na zapewnieniach ze strony pracownika (...) o stabilnej sytuacji franka szwajcarskiego jako waluty. Zeznania pozwanych pozwoliły na ustalenie, że zostali oni uświadomieni jedynie co do podstawowych zasad związanych z zawieraniem umową takich jak np. wypłata kredytu w złotych, spłata rat w złotych, czy wykorzystanie (...) jako miernika wartości rat. Z zeznań pozwanych wynikało natomiast, że nie zostali oni uświadomieni przez powoda co do szczegółów związanych z mechanizmem przeliczania rat według kursu publikowanego w wewnętrznej tabeli (...) Zarówno z zeznań pozwanego P. W., jak i pozwanej H. W. wynikało, że byli oni wprawdzie w świadomości co do faktu, iż zastosowanie franka szwajcarskiego jako miernika wartości kolejnych rat kapitałowo-odsetkowych może skutkować wahaniami ich wysokości, jednakże nie była im znana rzeczywista skala potencjalnej różnicy, gdyż zapewniani byli jedynie o wahaniami na poziomie kilkudziesięciu złotych. Sąd pominął wnioski dowodowe powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu bankowości i finansów, gdyż w sytuacji stwierdzenia, że przedmiotowa umowa kredytu jest nieważna dowód ten nie miałby żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

W tak ustalonym stanie faktycznym i po ocenie przeprowadzonych dowodów Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że w niniejszej sprawie powodowy (...) domagał się zasądzenia od pozwanych solidarnie kwoty 2.078.216,71 zł wraz z należnościami odsetkowymi opierając swoje roszczenie o fakt wypowiedzenia pozwanym umowy kredytu, co spowodowało postawienie niespłaconych należności w stan wymagalności. Sąd za bezsporne między stronami uznał to, że zawarły w dniu 22 sierpnia 2008r. umowę o kredyt hipoteczny konsolidacyjny dla osób fizycznych (...) na mocy której powód udzielił pozwanym kredytu w kwocie 1.178.830 zł, który to kredyt waloryzowany był kursem franka szwajcarskiego (...) i miał zostać spłacony w 240 równych ratach kapitałowo-odsetkowych.

Sąd Okręgowy przywołał art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe zgodnie z którym przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Według ustępu 2 pkt. 2 powyższego artykułu umowa kredytu winna określać jego kwotę i walutę. Cytowane regulacje wskazują więc, że między kwotą i walutą kredytu, kwotą środków pieniężnych oddanych przez bank do dyspozycji kredytobiorcy oraz kwotą do której zwrotu bankowi wraz z odsetkami kredytobiorca jest zobowiązany, winna zachodzić tożsamość. W przeciwnym wypadku nie sposób mówić o ważnej umowie kredytu. Dla oceny prawnej ważności zawartej między stronami w dniu 22 sierpnia 2008r. umowy kredytu hipotecznego konsolidacyjnego kluczowe jest zweryfikowanie jej pod kątem spełniania wymogów określonych w wyżej przywołanym przepisie Prawa bankowego. W obecnym kształcie przepis art. 69 Prawa bankowego przewiduje w ustępie 3 możliwość zawierania umów o kredyt indeksowany do waluty obcej, co wskazuje na akceptację ze strony ustawodawcy dla zawierania takich umów, jednakże od profesjonalisty jakim jest podmiot bankowy należy wymagać, aby formułował on zawierane z konsumentami umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej w sposób zgodny z wymogami wynikającymi z art. 69 Prawa bankowego (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 17 stycznia 2018r. sygn. akt I ACa 674/17).

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że postanowienia umowy przewidywały, że kwota kredytu postawiona będzie do dyspozycji kredytobiorcy w złotych polskich oraz wprost określały wysokość udostępnianej kwoty (§ 1 ust. 2 oraz §

5 umowy kredytu). Kolejne postanowienia przewidywały z kolei, że zwrot kwoty kredytu nastąpi w walucie polskiej zgodnie z załączonym do umowy harmonogramem spłat, który sporządzany jest w (...). Jednocześnie stosownie do § 10 ust. 4 umowy kredytu (a nadto jak wynikało z § 22 ust. 2 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) stanowiącego integralną część umowy kredytu) raty kapitałowo-odsetkowe spłacane miały być w złotych, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku Spółki Akcyjnej obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50. Zawarta przez powoda i pozwanych umowa nie określała wprost kwoty jaką pozwani winni zwrócić (...). Umowa kredytu przewidywała jedynie, że kwota ta zostanie ustalona w przyszłości, na skutek określonych działań arytmetycznych przy wykorzystaniu zmiennej w postaci kursu walut (tj. na skutek zastosowania mechanizmu indeksacji walutowej). Sąd uznał, że walutą w której określono wysokość kapitału oraz walutą, w której kredyt wypłacono i w której miał on być przez pozwanych spłacany był złoty. Strony łączyła w rzeczywistości umowa kredytu złotowego. Udzielony przez powoda kredyt nie może więc zostać potraktowany jako kredyt walutowy. Przeliczenie zaś kwoty kredytu wyrażonej w (...) na (...) (indeksacja) służyło określeniu wysokości rat kapitałowo-odsetkowych w (...), które następnie dla celów spłaty były przeliczane na(...) wg kursu sprzedaży w/w waluty w dniu spłaty.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że art. 69 Prawa bankowego wzbogacony został o regulację odnoszącą się do kredytów indeksowanych oraz denominowanych. Zgodnie bowiem z ustępem 2 pkt 4a tego artykułu w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna określać szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Regulacja ta wprowadzona została tzw. ustawą antyspreadową tj. ustawą z dnia 29 lipca 2011r. o zmianie ustawy Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyżej przytoczonym wyroku z dnia 19 marca 2015r. dokonany przez ustawodawcę zabieg miał na celu utrzymanie funkcjonujących na rynku kredytów denominowanych według nowych zasad. Wprowadzono narzędzie prawne pozwalające wyeliminować z obrotu postanowienia umowne zawierające niejasne reguły przeliczania należności kredytowych, zarówno na przyszłość, jak i w odniesieniu do wcześniej zawartych umów w części, która pozostała do spłacenia. Zgodnie z art. 4 powołanej nowelizacji Prawa bankowego w przypadku kredytów lub pożyczek pieniężnych zaciągniętych przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ma zastosowanie art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz art. 75b ustawy, o której mowa w art. 1 w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały całkowicie spłacone - do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia. W tym zakresie bank dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki.

W świetle opisanych regulacji prawnych Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, że umowa zawarta przez strony jest umową kredytu. Umowa posiada jednak wadę zastosowaną w konstrukcji indeksacji, która finalnie doprowadziła do nieważności umowy kredytu. Sąd Okręgowy wskazał bowiem, że do tej pory w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że postanowienia przewidujące przeliczenie oddawanej do dyspozycji kwoty kredytu oraz spłacanych rat na inną walutę nie określają głównych świadczeń stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c., lecz kształtują jedynie dodatkowy mechanizm indeksacyjny (waloryzacyjny) tych świadczeń (odnośnie konstrukcji i dopuszczalności umowy kredytu indeksowanego patrz m.in.: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016r. sygn. akt I CSK 1049/14 oraz z dnia 19 marca 2015r. sygn. akt IV CSK 362/14). Jednakże została dokonana weryfikacja dotychczasowego stanowiska, gdzie Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 11 grudnia 2019r. wskazał, że „za postanowienia umowne mieszczące się w pojęciu "głównego przedmiotu umowy" w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993r. należy uważać te, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę. Za takie uznawane są m.in. postanowienia (określane niekiedy jako "klauzule ryzyka walutowego"), które wiążą się z obciążeniem kredytobiorcy-konsumenta ryzykiem zmiany kursu waluty i związanym z tym ryzykiem zwiększeniem kosztu kredytu”. Tym samym Sąd pierwszej instancji podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, że zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji określają główne świadczenie kredytobiorcy. W konsekwencji w ten sposób należało też ocenić postanowienie (część postanowienia) stanowiące część mechanizmu indeksacyjnego określające sposób oznaczenia kursu miarodajnego dla przeliczenia walutowego (vide: wyroki Sądu Najwyższego z

dnia 11 grudnia 2019r. sygn. akt V CSK 382/18, z dnia 4 kwietnia 2019r. , sygn. akt III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115 i z dnia 9 maja 2019r. sygn. akt I CSK 242/18, nie publ.).

Sąd pierwszej instancji uznał, że zawarta przez strony umowa była wadliwa z powodu narzuconego przez (...) sposobu ustalania wysokości rat kapitałowo-odsetkowych i odsetkowych, stanowiących główne świadczenie pozwanych jako zobowiązanych z tytułu umowy kredytu. Kluczowym dla wyliczenia wysokości zobowiązania pozwanych było odwołanie się do kursów (...) podczas, gdy ani umowa kredytu z dnia 22 sierpnia 2008r. ani stanowiący jej integralną część Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach MultiPlanów nie określały zasad ustalania kursów (...) w sposób prawidłowy. Pozostaje bowiem w sprzeczności z naturą stosunku zobowiązaniowego i nie jest dopuszczalne przyznanie jednej tylko ze stron (tutaj powodowi) możliwości zmiany warunków umowy (vide: uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 1991r. sygn. akt III CZP 15/91, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2014r. sygn. akt IV CSK 597/13). Nie mieści się w granicach swobody umów umowa w której jedna ze stron może dowolnie wpływać na zakres własnego zobowiązania (wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 10 października 2017r. sygn. akt VI ACa 726/16). W § 1 ust. 3 umowy kredytu przewidziano, że udzielony w złotych kredyt waloryzowany jest kursem (...) (...). Natomiast w § 10 ust. 4 umowy kredytu przewidziano, że raty kapitałowo-odsetkowe spłacane będą w złotych, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku Spółki Akcyjnej obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50, co wynikało również z § 22 ust. 2 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...). Z kolei w § 22 ust. 3 Regulaminu wskazano, że wysokość rat odsetkowych i kapitałowo-odsetkowych kredytu waloryzowanego wyrażona w złotych ulega comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty według tabeli kursowej (...) Banku Spółki Akcyjnej na dzień spłaty.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że zarówno umowa kredytu hipotecznego konsolidacyjnego z dnia 22 sierpnia 2008r. jak i stanowiący jej integralną część Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) nie definiowały co należy rozumieć pod pojęciem „tabeli kursowej (...) Banku Spółki Akcyjnej”. Takie ukształtowanie treści łączącego strony stosunku prawnego przekładało się więc na brak możliwości zapoznania się przez pozwanych z zasadami ustalania kursu (...) przez powoda. W szczególności nie było wiadomym w jaki sposób (...) miał ustalać kursy sprzedaży i czy opierał się w tym zakresie na jakimś czynniku. Zdaniem Sądu powyższe stanowiło zatem o dowolności powoda w tym zakresie, gdyż mógł on przykładowo przyjmować kursy wyższe bądź niższe od tych publikowanych przez (...). Takie ukształtowanie stosunku zobowiązaniowego naruszało jego istotę poprzez wprowadzenie elementu nadrzędności (...) i podporządkowanie kredytobiorców wobec braku odwołania do jakichkolwiek obiektywnych kryteriów, zakreślających granice swobody powoda. Umowa pozostawiała bowiem Bankowi w istocie pełną swobodę w określeniu kwoty podlegającej zwrotowi.

Nawet gdyby przyjąć ważność klauzuli umownej określającej wysokość kredytu i wraz z nią całej umowy, Sąd pierwszej instancji podzielił twierdzenia pozwanych w zakresie abuzywnego charakteru postanowień umownych określających sposoby wyliczenia kwoty kredytu i wysokości poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych i odsetkowych. Zdaniem Sądu znajdowały uzasadnienie twierdzenia dotyczące braku czytelności umowy kredytu pod kątem wysokości poszczególnych rat oraz salda zadłużenia. Art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Regulacja ta stanowi wyraz implementacji do polskiego porządku prawnego postanowień dyrektywy nr (...) z dnia 5 kwietnia 1993r. o nieuczciwych warunkach w umowach konsumenckich. Jak słusznie wskazuje się w literaturze ochrona konsumenta przed klauzulami abuzywnymi zawartymi w umowach i wzorcach umownych jest skuteczna z mocy samego prawa. Sąd rozpoznając sprawę między konsumentem a przedsiębiorcą, może dokonywać ustaleń w tym przedmiocie także z urzędu (A. Kidyba (red.) Kodeks cywilny Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część szczególna, wyd. II Warszawa 2014, komentarz do art. 385⁽¹⁾ uwaga 13). W judykaturze podkreślono nadto, iż w myśl dominującego stanowiska, które pozostaje w zgodzie z prawem unijnym, brak związania konsumenta niedozwolonym postanowieniem oznacza, że nie wywołuje ono skutków od samego początku i ex lege,

a sąd winien wziąć to pod uwagę z urzędu. Oceny zaś czy postanowienie umowne jest niedozwolone, dokonywać należy według stanu z chwili zawarcia umowy (uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018r. sygn. akt III CZP 29/17). Również zdaniem (...) sąd krajowy obowiązany jest badać abuzywność postanowień umownych z urzędu, a w przypadku, gdy uzna dany warunek za nieuczciwy, nie stosuje go chyba, że konsument się temu sprzeciwi (wyrok (...) z dnia 4 czerwca 2009r. w sprawie P. Z.. V. G., sygn. akt (...)).

Sąd Okręgowy stwierdził, że wyżej przytoczony przepis art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. formułuje trzy przesłanki uznania postanowień umownych za abuzywne, którymi są: konsumencki charakter umowy (umowa została zawarta z konsumentem), kształtowanie praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszenie interesów konsumenta przez te postanowienia. Jednocześnie przepis ten wskazuje na dwie sytuacje w których określone postanowienia nie mogą zostać uznane za niedozwolone, a mianowicie jeżeli zostały one indywidualnie uzgodnione z konsumentem bądź jeżeli określają główne świadczenia stron i sformułowane są w sposób jednoznaczny. Odnosząc się do kwestii indywidualnego uzgodnienia z konsumentem treści określonych postanowień, Sąd wskazał, że za niezgodnione indywidualnie ustawa uznaje te postanowienia na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu w szczególności chodzi o postanowienia umowy przejęte z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385⁽¹⁾ § 3 k.c.). Zgodnie z poglądem wyrażonym w orzecznictwie wzorce umowne to klauzule opracowane przed zawarciem umowy i wprowadzane do stosunku prawnego przez jedną ze stron w ten sposób, że druga strona nie ma wpływu na ich treść (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 listopada 2011r., sygn. akt V ACa 546/11). Jak wynika natomiast z zeznań pozwanych przystąpili oni jedynie do umowy o zaproponowanej przez powoda treści nie mając wpływu na kształtowanie zawartości poszczególnych jej postanowień. Z przeprowadzonych przez Sąd dowodów wynika, że pozwani jedynie podpisali umowę przygotowaną przez Bank, a jedynym elementem jaki podlegał indywidualnemu uzgodnieniu była wysokość udzielonego kredytu wyrażona w złotych oraz ilość rat kredytu. Kwestionowane klauzule indeksacyjne nie stanowiły zaś przedmiotu negocjacji między stronami. Ponadto regulacje te umiejscowione były nie tylko w treści samej umowy kredytu, lecz były one również przejęte ze stanowiącego integralną część umowy, zaproponowanego przez Bank, wzorca w postaci Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach MultiPlanów. W § 22 ust. 2 Regulaminu wskazano bowiem, że wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty określona jest w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana jest w złotych po uprzednim jej przeliczeniu według kursu sprzedaży danej waluty określonym w tabeli kursowej (...) Banku Spółki Akcyjnej na dzień spłaty. W orzecznictwie wyrażono pogląd, że nawet jeżeli konsument znał i rozumiał treść danego postanowienia oraz zgodził się na wprowadzenie go do umowy można je uznać za niezgodnione indywidualnie, jeżeli treści tego postanowienia nie sformułowano w toku negocjacji z konsumentem (wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 30 sierpnia 2018r. sygn. akt I ACa 316/18). Sąd zaznaczył także, że pojęcie głównego świadczenia stron w myśl wyżej wskazanego przepisu może być rozumiane w sposób różny. Można je rozumieć jako obejmujące te elementy umowy, które są konieczne do tego, aby umowa ta w ogóle doszła do skutku. Można je rozumieć również inaczej, jako obejmujące elementy typizujące daną umowę jako ukształtowaną w określony sposób w ustawie (K. Osajda (red.) Kodeks cywilny Komentarz Warszawa 2019, komentarz do art. 385⁽¹⁾ uwaga 23). K. O. dodaje przy tym, że w judykaturze preferuje się wąskie rozumienie tego pojęcia. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 2004r. wydanym w sprawie o sygn. akt I CK 635/03, wskazał, że analizowane pojęcie interpretować należy w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Jednakże przy świadomości różnic doktrynalnych w zakresie pojmowania omawianego pojęcia najbardziej trafnym wydaje się być stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w wyroku z dnia 8 listopada 2012r. sygn. akt I CSK 49/12 zgodnie z którym zasięg pojęcia głównych świadczeń stron, którym ustawodawca posłużył się w art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. musi być zawsze ustalany in casu z uwzględnieniem wszystkich postanowień oraz celu zawieranej umowy, a to z uwagi na możliwe kontrowersje w jego ustalaniu w szczególności w braku przesądzającego znaczenia czy wspomniane świadczenia należą do essentialia negotii. Sąd Okręgowy jednocześnie zwrócił uwagę na treść wyroków Sądu Okręgowego w (...) z dnia 16 listopada 2018r. sygn. akt XXV C 712/17, z 18 grudnia 2018r. sygn. akt XXV C 2541/17, z 25 stycznia 2019r. sygn. akt XXV C 2579/18 w których wskazano, że należałoby się odwołać również do kryteriów przedstawionych przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 20 września 2017r. wydanym w sprawie C- (...), a także w

wyroku z dnia 30 kwietnia 2014r. wydanym w sprawie C- (...) i za Trybunałem przyjęc w szczególności, iż poprzez umowę kredytową kredytodawca zobowiązuje się głównie udostępnić kredytobiorcy określoną kwotę pieniężną, zaś kredytobiorca głównie spłacać tę sumę w przewidzianych terminach, zasadniczo z odsetkami. Świadczenia podstawowe tej umowy odnoszą się zatem do kwoty pieniężnej, która musi być określona w stosunku do waluty wypłaty i określonej spłaty. Okoliczność, że kredyt musi zostać spłacony w określonej walucie nie ma związku z posiłkowym sposobem płatności, lecz związana jest z samym charakterem zobowiązania dłużnika przez co stanowi podstawowy element umowy kredytowej. Wobec tak przeprowadzonego wywodu, jak i aktualnego stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 11 grudnia 2019r. sygn. akt V CSK 382/18 Sąd Okręgowy uznał, że klauzule indeksacyjne określają podstawowe świadczenia w ramach umowy kredytu. Nie sposób byłoby bowiem uznać, że postanowienia te jedynie posiłkowo określają sposób zmiany wysokości świadczenia kredytobiorcy w przyszłości, gdyż wprost to świadczenia określają. Zastosowanie mechanizmu indeksacji tworzy skutek w postaci wyliczenia wysokości podlegającego spłacie, w nieznannej wcześniej wysokości, kapitału. Rezultat przeliczeń odnosi również swój skutek względem odsetek od kapitału kredytu, gdyż te naliczane są od kwoty kapitału wyrażonej we frankach szwajcarskich. Posiłkowy charakter można by nadać jedynie postanowieniom, które regulują wyłącznie sposób przeliczenia kolejnych rat kapitałowo-odsetkowych i odsetkowych, a więc zastosowanie konkretnych kursów walut. To jaki kurs zostanie zastosowany nie ma bowiem znaczenia przesądzającego dla konstrukcji całej umowy, która pozostaje umową kredytu indeksowanego, bez względu na to jaki kurs zostanie zastosowany przez bank.

Sąd pierwszej instancji stwierdził też, że poddany pod rozagę przepis kodeksu cywilnego wymaga nadto dla uznania klauzul za abuzywne, aby kształtowały prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszały jego interesy. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 9 maja 2013r. wydanym w sprawie o sygn. akt VI ACa 1433/12 istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka, który w stosunkach z konsumentami powinien wyrażać się rzetelnym informowaniem ich o uprawnieniach wynikających z umowy, a także niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu umowy i jej realizacji; za sprzeczne z dobrymi obyczajami można więc uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, bądź wywołania błędnego przekonania u konsumenta, przy wykorzystaniu jego niewiedzy lub naiwności. W przedmiotowej sprawie dobrym obyczajem było to, aby powodowy Bank dał pozwany swoim pewność i zagwarantował przejrzystość oraz klarowność łączącego ich stosunku prawnego. Zarówno umowy kredytowe indeksowane do franka szwajcarskiego, jak i znajdujące do nich zastosowanie regulaminy winny być dla konsumentów (klientów banków) w pełni przejrzyste i zrozumiałe. Zdaniem Sądu zawierający umowę kredytu pozwani powinni mieć jasność co do tego do spełniania jakich świadczeń są zobowiązani, aby móc w sposób bezproblemowy wyliczyć wysokość kolejnych rat kapitałowo-odsetkowych i odsetkowych oraz mieć pełną świadomość co do salda zadłużenia. Tymczasem jak wynika z zeznań pozwanych, pozwani świadomości takiej nie mieli w chwili zawierania umowy kredytu. Wiedzę o działaniu mechanizmu indeksacji i jego faktycznym wpływie na wysokość kolejnych rat kapitałowo-odsetkowych powzięli dopiero na około 1,5 roku po zawarciu umowy, po tym jak pozwany P. W. zaczął dokonywać samodzielnych przeliczeń kursów (...). Zarzut powodowego (...) iż pozwani mieli pełną swobodę w zakresie kształtowania stosunku umownego oraz, że udostępniono im pełne i rzetelne informacje w przedmiocie ryzyka walutowego dyskwalifikuje w szczególności fakt, iż w rozmowach z przedstawicielem powodowego (...) pozwani poruszali kwestię ryzyka walutowego, natomiast w odpowiedzi uzyskiwali jedynie ogólne tłumaczenia, że kurs nie jest stały. Jednocześnie przedstawiciel (...) zapewniał pozwanych o stabilności franka szwajcarskiego jako waluty i wskazywał, że rata kredytu może ulegać wahaniom na poziomie jedynie kilkudziesięciu złotych. Sąd podkreślił, że pozwani nie złożyli powodowi wniosku o udzielenie kredytu w walucie obcej, ponieważ kredyt waloryzowany do (...) został im przedstawiony jako rozwiązanie korzystniejsze. Zdaniem Sądu nie sposób wywodzić, że podpisane przez pozwanych oświadczenie w którym potwierdzili, że rozumieją, iż z kredytem waloryzowanym do waluty obcej związane jest ryzyko kursowe oraz ryzyko zmiany stopy procentowej oznacza, iż mieli oni pełną świadomość występowania tychże ryzyk. Czym innym jest bowiem świadomość występujących ryzyk związanych z kredytem waloryzowanym do waluty obcej, a czym innym prawidłowe tj. pełne z wyszczególnieniem wad i zalet danego produktu poinformowanie konsumentów w tym również przedstawienie symulacji, jak może się zmieniać sytuacja konsumenta w zależności od wystąpienia przedmiotowych ryzyk. Ponadto przy możliwości wzięcia kredytu także w złotych polskich konsumentowi winno zostać przedstawione porównanie obu kredytów i przedstawienie symulacji jednego i drugiego

przy uwzględnieniu pozytywnych i negatywnych konsekwencji związanych z upływem czasu, ryzykami, walutą, w której konsument zarabia itp. (vide: wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 16 października 2019r. sygn. akt V Ca 3290/18). Przedstawiciel powoda nie przedstawił pozwanym symulacji spłaty kredytu w walucie polskiej i obcej, a także nie omówił ani nie przedstawił mechanizmu ustalania tzw. spreadu walutowego, zatem za chybioną Sąd uznał argumentację, iż o świadomości pozwanych co do omawianych ryzyk wiążących się z umową kredytu waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego świadczą złożone przez nich oświadczenia. Zawarte w umowie kredytu z dnia 22 sierpnia 2008r. jak i we wzorcu umowy (Regulaminie) pojęcie „tabeli kursowej (...) Banku Spółki Akcyjnej” nie zostało w żaden sposób zdefiniowane, co tym bardziej w przypadku osoby nie posiadającej profesjonalnej wiedzy w dziedzinie bankowości nie czyni wyjaśnienia ani pomocy dla ustalenia faktycznej wysokości swojego świadczenia (spłaty długu).

Sąd pierwszej instancji uznał, że postanowienia indeksacyjne naruszają również, w sposób rażący, interesy konsumenta. W orzecznictwie definiuje się rażące naruszenie interesów konsumenta jako nieusprawiedliwioną dysproporcję na jego niekorzyść praw i obowiązków wynikających z umowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2015r. sygn. akt I CSK 611/14). W niniejszej sprawie naruszone zostały interesy ekonomiczne pozwanych, gdyż kwota jakiej zasądzenia domagał się w toku niniejszego postępowania powód tj. 2.078.216,71 zł wraz z należnościami odsetkowymi, stanowi kwotę niemal dwukrotnie wyższą względem kwoty udzielonego kredytu. W orzecznictwie ugruntowany został pogląd co do abuzywnego charakteru postanowień umowy kredytu przewidujących zasady ustalania przeliczenia na (...) przy wypłacie kredytu, jak i przy spłacie jego poszczególnych rat według kursu sprzedaży danej waluty obcej, określonym w tabeli kursowej banku. W tym przypadku sprzeczność z dobrymi obyczajami i naruszenie interesów konsumenta polega bowiem także na uzależnieniu wysokości świadczenia spełnianego przez konsumenta od swobodnej decyzji przedsiębiorcy (vide: cyt. już wyrok Sądu Okręgowego w (...) z dnia 16 października 2019r. sygn. akt V Ca 3290/18 oraz powołane tam orzecznictwo).

Sąd pierwszej instancji w świetle powyższych wywodów uznał, że charakter abuzywny mają następujące postanowienia umowy kredytu hipotecznego konsolidacyjnego z dnia 22 sierpnia 2008r.:

- 1) § 1 ust. 3 umowy kredytu w zakresie w jakim przewiduje waloryzację kredytu kursem (...),
- 2) § 10 ust. 4 umowy kredytu przewidujący spłatę rat kapitałowo-odsetkowych w złotych po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku Spółki Akcyjnej obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50,
- 3) § 22 ust. 2 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach MultiPlanów przewidujący, że wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty określona jest w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana jest w złotych po uprzednim jej przeliczeniu według kursu sprzedaży danej waluty określonym w tabeli kursowej (...) Banku Spółki Akcyjnej na dzień spłaty.

Tożsama z zawartą w § 10 ust. 4 umowy kredytu z dnia 22 sierpnia 2008r. stosowana przez powoda klauzula indeksacyjna, że raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku Spółki Akcyjnej obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50, została uznana za niedozwoloną wyrokiem Sądu Okręgowego w (...) Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 grudnia 2010r. wydanym w sprawie o sygn. akt XVII AmC 1531/09. Na skutek powyższego klauzula ta została zarejestrowana w rejestrze klauzul niedozwolonych prowadzonym przez (...) pod numerem (...). Skutkiem uznania za niedozwolone postanowień umownych przewidujących indeksację kredytu do waluty obcej jest ich pominięcie przy ustalaniu treści umowy pomiędzy bankiem a konsumentem. Klauzule abuzywne przestają wiązać już w chwili zawarcia umowy, a co za tym idzie, nie stanowią elementu treściowego łączącego strony stosunku prawnego. W konsekwencji Sąd przyjął, że łączący strony stosunek prawny nie przewiduje mechanizmu indeksacji, a umowa ta stanowi jedynie umowę kredytu, którego wysokość określona została w złotych.

Zdaniem Sądu przyjęcie, że pozbawiona mechanizmu indeksacji umowa w dalszym ciągu wiąże strony w pozostałym zakresie byłoby zbyt daleko idącym uproszczeniem. Dyrektywa (...) przewiduje w art. 6 ust. 1, iż państwa

członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków. Jak uściśla odnosząc się do tejże kwestii (...) w wyroku z dnia 14 marca 2019r. w sprawie Z. D. przeciwko (...) (...) Z.. (C-118/17) o ile Trybunał w wyroku z dnia 30 kwietnia 2014r. K. i K. R. (...) uznał możliwość zastąpienia przez sąd krajowy nieuczciwego postanowienia przepisem prawa krajowego o charakterze uzupełniającym w celu dalszego istnienia umowy, o tyle z orzecznictwa Trybunału wynika, że możliwość ta jest ograniczona do przypadków w których rozwiązanie umowy jako całości naraziłoby konsumenta na szczególnie szkodliwe skutki, wobec czego ten ostatni poniósłby negatywne konsekwencje (vide: podobnie wyroki z dnia 7 sierpnia 2018r. B. S. i E. C. (...), (...), pkt 74; z dnia 20 września 2018r. (...) Bank (...), (...)). Wykładnia wyżej wskazanej dyrektywy znalazła również swój wyraz w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który stwierdził, iż konsekwencją stwierdzenia abuzywności klauzuli umownej spełniającej wymagania powołanego przepisu jest działająca ex lege sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z przewidzianą w art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. zasadą związania stron umową w pozostałym zakresie; wprawdzie w piśmiennictwie i orzecznictwie dopuszcza się uzupełnianie takiej niekompletnej umowy przepisami dyspozytywnymi lub stosowaniem analogii z art. 58 § 3 k.c., jednak Sąd Najwyższy opowiada się za wyjątkowym jedynie odwoływaniem się do takich zabiegów (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2015r. II CSK 768/14, OSNC z 2015r. nr 11, poz.132) mając na uwadze, że konstrukcja zastosowana w art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. stanowi implementację do krajowego systemu prawnego dyrektywy Rady (...) z dnia 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. L 095 z dnia 21 kwietnia 1993r.) i ma realizować zadanie sankcyjne, zniechęcając profesjonalnych kontrahentów zawierających umowy z konsumentami od wprowadzania do nich tego rodzaju postanowień (vide: np. wyrok Trybunału Sprawiedliwości (...) z dnia 14 czerwca 2012r. (...), B. E. (...) C., (...) (...)). Sąd Okręgowy podkreślił, że podobne wnioski wynikają ponadto z wyroku (...) z dnia 3 października 2019r. w sprawie D. (...). Trybunał wskazał bowiem, iż sąd nie może samodzielnie uzupełnić luki w umowie po wyeliminowaniu z niej niedozwolonej klauzuli indeksacyjnej. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału nieuczciwe warunki dotyczące różnic kursowych nie mogą być zastąpione zasadami ogólnymi. Sąd Okręgowy w (...) w wyroku z dnia 18 grudnia 2018r. wydanym w sprawie sygn. akt (...) wywodzi, że ustawodawca krajowy nie wprowadził wprost do przepisów zastrzeżenia dotyczącego możliwości dalszego obowiązywania umowy po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków; jednak taka konstrukcja nie stanowi, dopuszczalnego na gruncie dyrektywy (art. 8) przyznania konsumentowi wyższego stopnia ochrony, gdyż dalsze funkcjonowanie umowy bez postanowień abuzywnych niekoniecznie będzie korzystne dla konsumenta; dlatego też oceniając skutki wyeliminowania z umowy niedozwolonych postanowień dla jej dalszego funkcjonowania konieczne jest odwołanie się do ogólnych zasad dotyczących czynności prawnych i stosunków zobowiązaniowych.

Sąd pierwszej instancji uznał, że nie jest możliwe dalsze funkcjonowanie umowy, której po wyłączeniu z niej postanowień niedozwolonych (które, mogą przecież w określonych warunkach dotyczyć głównych świadczeń stron), nie da się wykonać - określić sposobu i wysokości świadczenia stron. Zdaniem Sądu nie jest również możliwe dalsze funkcjonowanie umowy, która bez wyeliminowanych z niej postanowień, tworzyć będzie stosunek prawny, którego cel lub treść sprzeciwiałyby się właściwości (naturze) stosunku, ustawie lub zasadom współżycia społecznego. Taki stosunek prawny musi zostać uznany za nieważny z racji sprzeczności z ustawą polegającej na naruszeniu granic swobody umów (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353⁽¹⁾ k.c.). W ocenie Sądu nie ma znaczenia czy prowadzący do nieważności kształt zobowiązania został pierwotnie ukształtowany wolą stron czy też do powstania stosunku podlegającego takiej ocenie doszło po wyeliminowaniu z niego niedozwolonych postanowień umownych. Przepisu art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. nie można uznać za przepis szczególny wobec art. 353⁽¹⁾ k.c., gdyż klóciłoby się to z ogólnymi zasadami i konstrukcją prawa zobowiązań pozwalając m.in. na kreowanie takich stosunków umownych, które po wyeliminowaniu klauzul abuzywnych pozwalałyby na osiągnięcie celów, które nie byłyby możliwe do realizacji na gruncie zasad ogólnych. Z kolei przyjęcie, że określony kształt zobowiązaniowy jest nieważny oznacza, zgodnie z powołanym orzecznictwem Trybunału, że dalsze obowiązywanie umowy nie jest prawnie możliwe zgodnie z zasadami prawa wewnętrznego. Brak zasadności utrzymania umowy kredytu indeksowanego kursem franka szwajcarskiego po wyeliminowaniu z niej klauzul waloryzacyjnych znalazł potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Jak wskazano nie powinno budzić wątpliwości, że o zaniknięciu ryzyka kursowego można mówić w sytuacji w której skutkiem eliminacji

niedozwolonych klauzul kształtujących mechanizm indeksacji jest przekształcenie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej w zwykły (tzn. nieindeksowany) kredyt złotowy, oprocentowany według stawki powiązanej ze stawką (...). Zdaniem Sądu Najwyższego należy zarazem uznać, że wyeliminowanie ryzyka kursowego charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką (...) jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu, a to oznacza, że po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (bezskutecznością) - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019r. sygn. akt V CSK 382/18; również powołany tam wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016r. I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134. Zdaniem Sądu pierwszej instancji z powyższych względów istnienie umowy kredytu udzielonego i spłacanego w złotych w przypadku którego stawka procentowa byłaby oparta o wskaźnik (...), który pozostaje integralnie związany z klauzulą walutową i rozliczeniami w walucie obcej, nie jest możliwe. Nie można przy tym jednocześnie wnioskować, iż niemożliwym jest uznanie klauzul indeksacyjnych za niedozwolone postanowienia umowne. Związanie stopy (...) z walutą obcą (frankiem szwajcarskim) przekłada się na to, że po wyeliminowaniu klauzul indeksacyjnych dalsze obowiązywanie umowy kredytu nie jest możliwe. Wobec poglądów zaprezentowanych w orzecznictwie co do korzystności eliminacji z umowy postanowień niedozwolonych Sąd wskazał, że operacja taka powinna być pozytywna dla konsumenta, równocześnie wywierając skutek odstraszący wobec banku. Zadaniem przepisów chroniących konsumenta jest przywrócenie równowagi kontraktowej stron, nie zaś nadmierne i nieusprawiedliwione uprzywilejowanie konkretnego konsumenta wobec przedsiębiorcy, czy też innych konsumentów zawierających podobne umowy. Stosownie do regulacji art. 58 § 3 k.c. jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana. Wyeliminowanie z umowy postanowień dotyczących oprocentowania kredytu opartego o stawkę (...) nie prowadzi do powstania luki niepozwalającej wykonać umowy. Brak określenia wysokości zmiennego oprocentowania w umowie może być uzupełniony bądź przez odwołanie się do zasad określonych we wzorcu umownym (regulaminie) dla kredytów udzielonych w złotych polskich, bądź też, jeśli pierwszy ze sposobów okaże się niemożliwy przez odwołanie do treści art. 359 § 2 k.c., który określa, że jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe. Zdaniem Sądu okoliczności niniejszej sprawy wskazują, że bez dotkniętych częściową nieważnością postanowień dotyczących wysokości oprocentowania, umowa nie zostałaby zawarta. Powyższe przy jednoczesnym poszanowaniu woli stron umowy, nakazywało uznać, że umowa kredytu zawarta między stronami jest w całości nieważna. Wobec uznania umowy kredytu za nieważną, bez znaczenia pozostawały jej zmiany, dokonane w drodze aneksu z dnia 13 września 2011r.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd oddalił powództwo. O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015 poz. 1800).

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zaskarżając wyrok w całości. Powód zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, a mianowicie:

1) art. 233 § 1 pkt 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez:

a) nie wszechstronną i nienadającą faktom wynikającym z w/w dowodów odpowiedniego znaczenia ocenę materiału dowodowego w postaci:

- zeznań świadka M. D. (1) w zakresie w jakim zostały one przez Sąd uznane za wiarygodne,

- dowodu w postaci pisma (...) do (...) z dnia 13 maja 2015r.,

- dowodu „Informacja w zakresie skutków projektu ustawy o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i umów pożyczki. Wpływ na instytucje kredytowe” (...),

b) przejawiającą się w pominięciu sposobu finansowania akcji kredytowej pozwanego poprzez rzeczywiste nabywanie przez Bank (...) na rynku międzybankowym podczas, gdy z zeznań w/w świadka uznanych przez Sąd za wiarygodne wynika wprost, że: „bank pozyskiwał musiał być zobligowany do tego, żeby pozyskać w przypadku chęci udzielenia kredytów waloryzowanych kursem franka szwajcarskiego musiał pozyskać po prostu franka szwajcarskiego w można powiedzieć w przenośni w czystej postaci. To nie były zapisy księgowe ani transakcje papierowe tylko w sposób formalny rzeczywisty bank musiał pozyskać jako walutę franka szwajcarskiego i bank pozyskiwał tę walutę najczęściej odnosząc się do źródła w którym najczęściej właśnie zasiliał się we franka szwajcarskiego czyli do kredytów, które sam zaciągał na rynku walutowym międzybankowym właśnie we franku szwajcarskim”,

- dowodu - pisma Banku do Prezesa (...) z dnia 13 maja 2015r. wynika wprost, że na koniec roku 2008r. wynosiły równowartość 19.345.671 tys. PLN, natomiast na koniec poprzedniego 2007r. wynosiły równowartość 7.965.720 tys. zł, co oznacza wzrost o równowartość ponad 11 miliardów zł, przez co dane te jednoznacznie wskazują, że powód pozyskiwał środki w walucie (...) na realizację akcji kredytowej pozwanego, czego Sąd nie zauważył;

- dowodu „Informacja w zakresie skutków projektu ustawy o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i umów pożyczki. Wpływ na instytucje kredytowe (Raport (...) 2016)” wynika wprost, że Bank, który udziela kredytu waloryzowanego kursem (...) musi dysponować środkami w (...), które ten kredyt finansują oraz, że udzielając kredytu waloryzowanego kursem (...) bank otwiera pozycją walutową narażając się na ryzyko walutowe (kursowe) - ryzyko kursowe ponosi zarówno pozwany, jak i powód;

co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na nieustaleniu w stanie faktycznym sprawy istotnego faktu, że, aby udzielić pozwanemu kredytu indeksowanego kursem (...) (...) zaciągał zobowiązania na rynku międzybankowym samemu ponosząc koszty kupna i sprzedaży waluty (spreadu) na rynku międzybankowym, co z kolei uzasadniało stosowanie kursu kupna i sprzedaży waluty (spreadu) również w relacji z pozwanym pomimo, że w/ w fakty wynikały z przedstawionego do sprawy materiału dowodowego,

oraz co miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie ponieważ, gdyby Sąd pierwszej instancji w/ w dowody ocenił w sposób prawidłowy doszedłby do odmiennych wniosków od wskazanych wyżej na których oparł rozstrzygnięcie, a przez to stwierdziłby, że kwestionowane postanowienia waloryzacyjne nie kształtowały praw i obowiązków konsumenta w sposób naruszający dobre obyczaje i interes konsumenta i to w stopniu rażącym, bowiem finansowanie kredytu pozwanego frankami szwajcarskimi daje podstawę do stwierdzenia, że w niniejszej sprawie nie wystąpiło naruszenie równorzędności stron umowy przez nierównomierne rozłożenie uprawnień i obowiązków między partnerami stosunku obligacyjnego, ponieważ z uwagi na źródła finansowania akcji kredytowej pozwanego powód również jest narażony na ryzyko kursowe oraz nie jest beneficjentem wysokiego kursu (...), gdyż powód nie ponosi straty w przypadku zmian kursu korzystnych dla klienta, jak również nie odnosi korzyści w przypadku zmian kursów niekorzystnych dla klienta (czego Sąd również nie zauważył i nie uwzględnił w trakcie dokonywania oceny naruszenia dobrych obyczajów i interesów konsumenta,

c) nielogiczną ocenę materiału dowodowego oraz nienadanie odpowiedniego znaczenia dowodom w postaci:

- ekspertyzy prof. A. R. „Tabela Kursowa mBanku - metodyka oraz analiza porównawcza”,

- dowodu sporządzonego przez powoda pliku „Korelacje - tabela (...)”,

- „Ocena wpływu na sytuację sektora bankowego i polskiej gospodarki propozycji przewalutowania kredytów mieszkaniowych udzielonych w (...) na PLN według kursu z dnia udzielenia kredytu”, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego W. 2013 (...),

- pismo okólne (...) (...)/09 Działalność kredytowa i gwarancyjna w sprawie wprowadzenia zmian do oferty produktowej mBanku w zakresie MultiPlanów hipotecznych wraz z załącznikiem nr 35,

- pismo okólne (...) (...)/09 Działalność kredytowa i gwarancyjna w sprawie wprowadzenia zmian do oferty produktowej mBanku w zakresie MultiPlanów hipotecznych wraz z załącznikiem nr (...)

- aneks dotyczący zmiany waluty spłaty kredytów i pożyczek waloryzowanych;

- pismo okólne (...) (...)/11 Działalność kredytowa i gwarancyjna w sprawie zmian w produktach: Kredyty i pożyczki hipoteczne dla osób fizycznych udzielane w ramach MultiPlanów hipotecznych wraz z załącznikiem nr (...) aneks do umów Kredytu hipotecznego (...) waloryzowanych kursem waluty obcej (...)/(...) (...)

a przejawiającą się w stwierdzeniu, że tym przypadku sprzeczność z dobrymi obyczajami i naruszenie interesów konsumenta polega bowiem także na uzależnieniu wysokości świadczenia spełnianego przez konsumenta od swobodnej decyzji przedsiębiorcy (str. 30 uzasadnienia wyroku)

podczas, gdy z w/w dowodów wynika, że Bank posiada status dealera rynku pieniężnego, kurs wyznaczany przez Bank ma charakter rynkowy, Bank nie posiada niczym nieograniczonej dowolności w wyznaczaniu kursu (...), na poziom spreadu również wpływał rynek, (...) nie wyznacza kursu (...) w sposób arbitralny, ponieważ przesłanki ustalania kursów wymiany walut istniały od czasu powstania (...) Banku oraz były niezienne od czasu powstania (...) Banku, a Bank poinformował o tym kredytobiorców poprzez wpisanie ich do Regulaminu, przez co kryteria, które ostatecznie decydują o kursie ogłoszonym w tabeli (...) nie pozostają wyłącznie w gestii Banku, Bank nie może wyznaczać kursu (...) w sposób dowolny, a kryteria zmian stosowanych kursów walutowych doznawały obiektywnych ograniczeń, albowiem zgodnie z pismem okólnym (...) (...)/09 „kursy kupna /sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego wyznaczane są z uwzględnieniem poniższych czynników: bieżących notowań kursów wymiany walut na rynku międzybankowym, podaży i popytu waluty na rynku krajowym, różnicy stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym, płynności rynku walutowego, stanu bilansu płatniczego i handlowego

co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na nieustaleniu w stanie faktycznym sprawy istotnego faktu że przy wyznaczaniu kursu (...) Bank nie posiadał dowolności oraz niczym nieograniczonej swobody, Bank nie ustalał kursu (...) w sposób arbitralny

co z kolei miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie, ponieważ, gdyby Sąd pierwszej instancji w/w dowody ocenił w sposób prawidłowy doszedłby do odmiennych wniosków od wskazanych wyżej, na których oparł rozstrzygnięcie, a przez to stwierdziłby, że kwestionowane postanowienia waloryzacyjne nie kształtowały praw i obowiązków konsumenta w sposób naruszający dobre obyczaje i interes konsumenta i to w stopniu rażącym ponieważ postanowienia waloryzacyjne nie uzależniały warunków waloryzacji świadczenia wyłącznie od kompetencji silniejszej strony umowy, to jest Banku, a w momencie zawierania umowy pozwany nie znajdował się w gorszej pozycji niż inni klienci Banku zawierający umowę kredytu hipotecznego z uwagi na brak arbitralnej i dowolnej zmiany tabel kursowych przez (...)

d) nie wszechstronną, sprzeczną i nielogiczną ocenę dowodu z zeznań świadka M. D. (1) wyrażającą się w odmówieniu im waloru wiarygodności w zakresie udowodnienia faktów rynkowości kursu, sposobów ustalaniu kursu (...) przez (...) oraz w stwierdzeniu, że „zeznania świadka w zakresie sposobu powstawania bankowej tabeli kursów oraz świadomości kredytobiorców w tym przedmiocie nie poddawały się weryfikacji w drodze innych środków dowodowych (str. 15 uzasadnienia wyroku) podczas, gdy w/w fakty zostały potwierdzone również poprzez pozostały materiał dowodowy zgromadzony w sprawie w szczególności przez dowody:

- ekspertyza prof. A. R. „Tabela Kursowa (...) - metodyka oraz analiza porównawcza”,
- dowodu sporządzonego przez powoda pliku „(...) (...)”,
- „Ocena wpływu na sytuację sektora bankowego i polskiej gospodarki propozycji przewalutowania kredytów mieszkaniowych udzielonych w (...) na (...)według kursu z dnia udzielenia kredytu" (...)W. 2013 ((...)),
- pismo okólne (...) Działalność kredytowa i gwarancyjna w sprawie wprowadzenia zmian do oferty produktowej mBanku w zakresie MultiPlanów hipotecznych wraz z załącznikiem nr (...)
- pismo okólne (...) (...) / (...) Działalność kredytowa i gwarancyjna w sprawie wprowadzenia zmian do oferty produktowej mBanku w zakresie MultiPlanów hipotecznych wraz z załącznikiem nr 36 - aneks dotyczący zmiany waluty spłaty kredytów i pożyczek waloryzowanych;
- pismo okólne (...) (...) / 11 Działalność kredytowa i gwarancyjna w sprawie zmian w produktach: Kredyty i pożyczki hipoteczne dla osób fizycznych udzielane w ramach MultiPlanów hipotecznych wraz z załącznikiem nr 3 - aneks do umów kredytu hipotecznego MultiPlan waloryzowanych kursem waluty obcej ((...) / (...) / (...))

z których wynikają fakty takie jak przesłanki ustalania kursów wymiany walut istniały od czasu powstania (...) (...) oraz były niezmiennie od czasu powstania (...) (...), przy czym przesłanki te zostały zawarte w regulaminie będącym integralną częścią umowy przez co kryteria, które ostatecznie decydują o kursie ogłoszonym w tabeli (...) nie pozostają wyłącznie w gestii (...), dlatego też kurs ten nie był zależny wyłącznie od strony powodowej

co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na nieustaleniu w stanie faktycznym sprawy istotnego faktu, że przy wyznaczaniu kursu (...) (...) nie posiadał dowolności oraz niczym nieograniczonej swobody, Bank nie ustalał kursu (...) w sposób arbitralny

co miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie, ponieważ, gdyby Sąd pierwszej instancji w/w dowody ocenił w sposób prawidłowy doszedłby do odmiennych wniosków, od wskazanych wyżej, na których oparł rozstrzygnięcie, a przez to stwierdziłby, że kwestionowane postanowienia waloryzacyjne nie kształtowały praw i obowiązków konsumenta w sposób naruszający dobre obyczaje i interes konsumenta i to w stopniu rażącym poprzez naruszenie równorzędności stron kontraktu, ponieważ wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego jest przyjęcie, iż w celu udowodnienia rynkowości kursu, braku arbitralności i wyłącznej zależności od (...) w ustalaniu kursu (...) w to umowie musi znajdować się odesłanie i to do kursów ustalanych koniecznie przez (...) lub inne instytucje finansowe w sytuacji, gdy przesłanki wskazane w piśmie okólnym (...) (...) / 09 (tj. bieżące notowania kursów wymiany walut na rynku międzybankowym, podaż i popyt waluty na rynku krajowym, różnica stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym, płynność rynku walutowego, stan bilansu płatniczego i handlowego) niezmiennie od początku tworzenia (...) Banku również pozostają niezależne od (...) i świadczą o tym, że wysokość kursu (...) wbrew twierdzeniom Sądu pierwszej instancji nie zależała wyłącznie od strony powodowej;

e) sprzeczną i nielogiczną ocenę dokumentów (wniosku kredytowego, decyzji kredytowej, umowy, wniosków o uruchomienie transz kredytu, harmonogramu spłat kredytu) uznanych przez Sąd za wiarygodne, a wyrażającą się w bezpodstawnym przyjęciu, że całość materiału dowodowego wyklucza, by sporne postanowienia umowy były indywidualnie negocjowane podczas, gdy:

- pozwany wypełniając wniosek kredytowy i wskazując kwotę kredytu jednocześnie zawniósł o kwotę w zł oraz zaznaczył jako walutę kredytu (...) co oznacza, że negocjowano z pewnością co najmniej te parametry kredytu jak również, że to z warunków zawniósowanych przez pozwanego (kwota w (...) - kredyt w (...)) wynikała konieczność wprowadzenia mechanizmu waloryzacji do umowy; z pozwanym uzgodniono, czy chce aby umowa zawierała mechanizm waloryzacji, czy też nie, powyższe znajduje odzwierciedlenie we wniosku kredytowym,

- pozwany miał rzeczywisty wpływ na treści spornych klauzul, waloryzację kwoty kredytu kursem kupna z Tabeli kursów walut obcych obowiązującej w Banku z dnia uruchomienia kredytu z § 1 ust 3 umowy w zw. z § 22 Regulaminu należy rozpatrywać łącznie z § 7 ust 6 umowy zgodnie z którym Bank uruchomił kredyt w ciągu 3 dni roboczych od daty wskazanej przez pozwanego w dyspozycji uruchomienia kredytu, powód złożył w niniejszej sprawie dyspozycję uruchomienia kredytu, a Bank uruchomił kredyt zgodnie z umową, tak więc pozwany miał wpływ na waloryzację kwoty kredytu, albowiem wskazywał dni w których Bank ma dokonać waloryzacji mając też wpływ na wybór przez Bank kursu (...);

- pozwany miał rzeczywisty wpływ na treści spornych klauzul, postanowienie § 10 ust. 4 umowy, czyli waloryzację rat spłat kredytu zgodnie z kursem sprzedaży (...) z Tabeli kursowej walut obcych obowiązującej w (...) w dniu spłaty raty należy rozpatrywać łącznie z § 1 ust 6 umowy zgodnie z którym terminem spłaty kredytu jest wybrany przez pozwanego każdy 10 dzień miesiąca (dzień wskazany przez pozwanego we wniosku kredytowym), pozwany miał wpływ na waloryzację rat spłat kredytu, albowiem wskazywał dni w których (...) ma dokonać waloryzacji mając też wpływ na wybór przez (...) kursu (...);

- możliwe było zawarcie umowy bez spornych postanowień, pozwany miał zdolność kredytową dla zaciągnięcia zobowiązania w(...) (tj. bez klauzul waloryzacyjnych) i zaproponowano mu taką umowę;

- strony indywidualnie uzgodniły treść harmonogramu spłat stanowiącego załącznik do umowy w którym wskazana była wysokość kwoty kredytu oraz wartość rat wyrażona w walucie (...),

- rzeczywisty wpływ pozwanego wyrażał się w szczególności w wyborze waluty waloryzacji i dnia uruchomienia kredytu, co było równoznaczne z wyborem kursu zastosowanego do przeliczeń (§ 1 ust. 3 umowy w zw. z § 22 Regulaminu § 7 ust. 6 umowy)

co miało wpływ na rozstrzygnięcie, ponieważ doprowadziło Sąd do bezpodstawnego wniosku, że sporne klauzule nie były indywidualnie uzgodnione i w konsekwencji były abuzywne, a w oparciu o zarzut abuzywności Sąd oddalił roszczenie powoda;

f) nie nadanie aneksowi do umowy odpowiedniej wagi oraz znaczenia i bezpodstawne przyjęcie, że w/w aneks pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie, podczas gdy z w/w aneksu wynika, że strony zgodnie potwierdzają, że termin płatności pierwszej raty odsetkowej przypadającej w okresie odroczenia spłaty kapitału kredytu nie ulega zmianie, co oznacza, że jest ona płatna w dniu wymagalności raty kapitałowo odsetkowej zgodnie z harmonogramem spłat oraz, że pozostałe postanowienia pozostają bez zmian, tak więc zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego pozwany podpisując aneks następnie udzielił świadomej, wyraźnej i wolnej zgody na postanowienie i w ten sposób jednostronnie przywrócił mu skuteczność (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2017r. sygn. II CSK 803/16 i przywołane tam orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej; uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego (7) z dnia 20 czerwca 2018r. III CZP 29/17), czego Sąd pierwszej instancji w ogóle nie zauważył i nie wziął w niniejszej sprawie pod uwagę;

2) art. 235² § 1 pkt 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez bezzasadne pominięcie wniosku dowodowego powoda o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego, albowiem „w sytuacji stwierdzenia nieważności dowód ten nie miałby żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy” podczas, gdy w niniejszej sprawie nie zachodzi nieważność umowy, a dowód z opinii biegłego sądowego został przez Bank zgłoszony na okoliczności poprawności wyliczeń dochodzonej kwoty zadłużenia, istnienia zadłużenia w momencie wypowiedzenia umowy, poprawności wyliczeń powoda zgłoszonego w piśmie procesowym powoda z dnia 26 marca 2019r., tak więc okoliczności istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia, albowiem zmierzające do wykazania wysokości roszczenia;

3) art. 299 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez bezkrytyczne uznanie za wiarygodne zeznań osób występujących po stronie pozwanej pomimo, że jako strona procesu były one żywotnie zainteresowane korzystnym dla siebie

rozstrzygnięciem, a ich zeznania pozostają w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie np. wnioskiem kredytowym, umową, zeznaniami świadka M. D. (1),

co miało wpływ na rozstrzygnięcie, ponieważ doprowadziło Sąd do nieprawidłowych ustaleń faktycznych dotyczących świadomości ryzyka kursowego, co miało wpływ na twierdzenie o nieważności umowy i oddalenie powództwa w całości;

4) art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. poprzez niezasadne uznanie, że kredytobiorca wywiązał się w niniejszej sprawie ze spoczywającego na nim ciężaru dowodowego i udowodnił, aby w momencie zawierania umowy w stanie faktycznym niniejszej sprawy, umowa rzeczywiście kształtowała jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając jego interesy.

Powód zarzucił także naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

1) art. 69 ust. 1 Prawa bankowego poprzez jego niezastosowanie i niezasądzenie kwot wskazanych w pozwie pomimo, że powód wykazał, że kredytobiorca nie wywiązał się z warunków umowy, nie spłacił należnego zadłużenia, co spowodowało wypowiedzenie umowy i wymagalność całej dochodzonej sumy;

2) art. 69 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 353¹ k.c. oraz w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c. w zw. z art. 58 § 1, 2 i 3 k.c. w zw. z art. 4 ustawy antyspreadowej w zw. z art. 58 § 1 i 2 k.c. oraz w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady (...) poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie (lub brak zastosowania) polegające na uznaniu, że umowa jest nieważna,

3) art. 111 ust. 1 pkt 4 Prawa bankowego w zw. z art. 56 k.c. w zw. z art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 Prawa bankowego w zw. z art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011r. zmieniającej ustawę Prawo bankowe (Dz.U.2011, nr 165, poz. 984) poprzez ich niezastosowanie i ocenę, że (...) rzekomo mógł dowolnie ustalać kursy walut stosowane do przeliczeń (str. 23 uzasadnienia wyroku), czego skutkiem miałyby być nieważność umowy podczas, gdy samo odesłanie do konkretnych kursów publikowanych przez (...) skutkuje koniecznością stwierdzenia, że treść stosunku prawnego pomiędzy stronami eliminuje możliwość stosowania dowolnie ustalonych kursów, a ponadto, stosownie do ustawy antyspreadowej, nawet gdyby miały miejsce braki w umowie w tym zakresie, czemu (...) zaprzecza, skutkiem tego winno być uzupełnienie stosunku prawnego zgodnie z postanowieniami ustawy antyspreadowej, ale nie nieważność mechanizmu waloryzacji kredytu, a tym bardziej nie nieważność umowy;

4) art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie i ocenę oświadczeń woli złożonych przez strony umowy wyłącznie na podstawie literalnego brzmienia postanowień umowy bez wzięcia pod uwagę okoliczności w których zostały złożone, zasad współzycia społecznego oraz ustalonych zwyczajów, jak również oparcie się na dosłownym brzmieniu umowy, bez uwzględnienia zgodnego zamiaru stron i celu umowy, a w konsekwencji nieprawidłowe ustalenie, że umowa przewidywała możliwość dowolnego ustalania kursów na potrzeby wyliczenia wysokości rat kredytowych przez (...)

5) art. 56 k.c. poprzez jego niezastosowanie i ocenę stosunku prawnego pomiędzy stronami wyłącznie na podstawie literalnego brzmienia postanowień umowy bez wzięcia pod uwagę skutków wynikających z ustawy, z zasad współzycia społecznego i z ustalonych zwyczajów, a w konsekwencji nieprawidłowe ustalenie, że umowa przewidywała możliwość dowolnego ustalania kursów na potrzeby wyliczenia wysokości rat kredytowych przez (...)

6) art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe poprzez ich nieprawidłową wykładnię i w konsekwencji stwierdzenie, że postanowienia waloryzacyjne oraz umowa nie mieściły się w granicach swobody umów i naruszały w/w przepisy;

7) art. 58 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie przez wskazanie że „zawarta przez strony umowa była wadliwa z powodu narzuconego przez Bank sposobu ustalania wysokości rat kapitałowo-odsetkowych i odsetkowych, stanowiących główne świadczenie pozwanych jako zobowiązanych z tytułu umowy kredytu” (str. 21 uzasadnienia

wyroku) oraz, że „wada w zastosowanej w umowie konstrukcji indeksacji finalnie doprowadziła do nieważności umowy kredytu” (str. 20 uzasadnienia wyroku) bez wskazania czy postanowienia waloryzacyjne są sprzeczne z przepisem ustawy (którym i jakiej ustawy), czy służą do obejścia ustawy (jakiej i w jaki sposób), lub czy też są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (jakimi zasadami);

8) art. 385⁽¹⁾ § 1 w zw. z art. 385⁽¹⁾ § 3 k.c. poprzez błędną wykładnię art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. i bezpodstawne przyjęcie, że postanowienia waloryzacyjne nie zostały z pozwanym uzgodnione indywidualnie, a pozwany w niniejszej sprawie miał rzeczywisty wpływ na treść postanowień waloryzacyjnych, albowiem wybrał dzień spłat rat kapitałowo odsetkowych w którym (...) dokonywał przeliczenia oraz złożył wniosek o wypłatę kredytu w którym wskazał proponowany dzień w którym (...) miał uruchomić kredyt i dokonać przeliczenia, co doprowadziło Sąd do niezasadnego badania wypełnienia kolejnych przesłanek abuzywności i bezpodstawnego przyjęcia abuzywnego charakteru postanowień waloryzacyjnych;

9) art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe niezastosowanie przez bezpodstawne przyjęcie, że sporne postanowienia spełniają przesłanki abuzywności w sytuacji, gdy Bank wykazał, że sporne postanowienia nie są sprzeczne z dobrymi obyczajami, nie naruszają rażąco interesu konsumenta, są jednoznaczne;

10) art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i bezpodstawne przyjęcie, że sporne postanowienia spełniają przesłanki abuzywności w sytuacji gdy dla uznania tych klauzul za abuzywne konieczne jest zatem ustalenie, że faktycznie zmiana tabel kursowych następowała arbitralnie, stawiając powódkę w gorszej pozycji, niż klientów innych banków udzielających kredyty hipoteczne, czy też pozwany Bank stosował procedury wewnętrzne (nie objęte umową) powodujące dostosowanie aktualnego oprocentowania kredytów do sytuacji gospodarczej w sposób uwzględniający interesy obu stron umowy (Sąd Okręgowy w (...) sygn. akt III Ca 322/17), czego Sąd w niniejszej sprawie nie badał;

11) art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i badanie naruszenia ekonomicznego interesu konsumenta w czasie wyrokowania, zamiast na moment zawarcia umowy w sytuacji, gdy oceny czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.) dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, co doprowadziło Sąd do bezpodstawnego przyjęcia, iż w niniejszej sprawie naruszone zostały interesy ekonomiczne pozwanych, albowiem kwota jakiej zasądzenia domagał się w toku niniejszego postępowania powód tj. 2.078.216,71 zł wraz z należnościami odsetkowymi stanowi kwotę niemal dwukrotnie wyższą względem kwoty udzielonego kredytu tj. 1.178.830 zł, który zresztą został przez pozwanych częściowo spłacony (str. 9 uzasadnienia wyroku) podczas, gdy na moment zawarcia umowy umowa nie była dla pozwanego niekorzystna ekonomicznie, ponieważ wskutek działania mechanizmu waloryzacji, saldo kredytu po jego wypłacie zostało ustalone na kwotę o ponad 52 tys. (...) mniejszą niż kwota informacyjna wskazana w umowie, przez co w niniejszej sprawie nie została spełniona obligatoryjna przesłanka rażącego naruszenia interesu konsumenta, co powinno doprowadzić Sąd do konstatacji o braku abuzywnego charakteru postanowień waloryzacyjnych;

12) art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i bezpodstawne przyjęcie, że postanowienie niedozwolone nie wiąże konsumenta, a zatem nie wywołuje ono skutków prawnych od samego początku i z mocy samego prawa podczas, gdy wyjątek od powyższego stanowi sytuacja, gdy konsument następnie udzieli świadomej, wyraźnej i wolnej zgody na postanowienie i w ten sposób jednostronnie przywróci mu skuteczność (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2017r. sygn. II CSK 803/16 i przywołane tam orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej; uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego (7) z dnia 20 czerwca 2018r. III CZP 29/17), czego Sąd nie wziął w niniejszej sprawie pod uwagę.

Powód z ostrożności procesowej w razie nieuwzględnienia powyższych zarzutów zarzucił naruszenie prawa materialnego tj.

1) art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. w zw. z art. 58 § 1,2,3 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i bezpodstawne przyjęcie, że „skutkiem eliminacji niedozwolonych klauzul kształtujących mechanizm indeksacji jest przekształcenie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej w zwykły (tzn. nieindeksowany) kredyt złotowy, oprocentowany według

stawki powiązanej ze stawką (...) należy zarazem uznać, że wyeliminowanie ryzyka kursowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką (...) jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu, a to oznacza, że po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (bezskutecznością) - str. 35 uzasadnienia wyroku - podczas, gdy wyeliminowanie spornych klauzul nie stoi na przeszkodzie dalszemu obowiązywaniu umowy w pozostałym nieabuzywnym zakresie i jej wykonaniu, ponieważ wysokość zobowiązania powinna być wyrażona na podstawie przepisów nie abuzywnych postanowień umowy w szczególności § 10 ust. 2 umowy zgodnie z którym kredytobiorca zobowiązuje się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo - odsetkowych określonych w § 1 ust. 5 w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat, harmonogram spłat stanowi załącznik nr 1 i integralną część umowy, harmonogram spłat jest sporządzany w (...) tak więc po wyeliminowaniu z umowy waloryzacji możliwe jest wykonanie umowy poprzez wpłacanie przez pozwanego bezpośrednio franków szwajcarskich na podstawie harmonogramu z pominięciem kursów publikowanych przez Bank, co nie może być uznane za sprzeczne z naturą (właściwością) stosunku prawnego, skoro stanowi dopuszczoną przez ustawodawcę metodę obsługi kredytu indeksowanego do kursu (...) (art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 Prawa bankowego);

2) art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 58 § 1,2,3 k.c. przez ich niewłaściwą wykładnię i stwierdzenie, że skutkiem abuzywności umowy jest niemożność utrzymania jej w mocy podczas, gdy w doktrynie zgodnie przyjmuje się, że sankcja wskazana w art. 385¹ k.c. wyłącza możliwość zastosowania art. 58 k.c. w tym również § 3 przywołanego przepisu, który wskazuje, iż umowa „upada”, jeżeli bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność prawna nie byłaby dokonana; dlatego też, wbrew twierdzeniom pozwu skutkiem ewentualnej abuzywności postanowień umowy nie będzie nieważność tejże umowy w całości; zgodnie bowiem z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 maja 2014r. w sprawie o sygn. akt. I ACa 86/14 ewentualne wyłączenie z umowy postanowień uznanych za niedozwolone nie powoduje nieważności całej umowy nawet wtedy, gdy bez tych postanowień umowa nie zostałaby zawarta; wynika to z relacji między art. 58 § 3 k.c. a art. 385¹ § 2 k.c., który jako przepis późniejszy i szczególny w stosunku do art. 58 § 3 k.c. eliminuje jego zastosowanie ustanawiając w sytuacji określonej w jego § 1 zasadę zachowania mocy wiążącej umowy w pozostałym zakresie;

3) art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady (...) poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie (lub brak zastosowania) polegające na uznaniu, że sporne postanowienie umowne jest nieważne;

4) art. 385¹ § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i bezpodstawne przyjęcie, że w związku z rzekomą abuzywnością spornych postanowień przedmiotowa umowa winna być traktowana jak umowa kredytu złotowego podczas, gdy nawet w przypadku stwierdzenia abuzywności normy odsyłającej do kursów z Tabeli kursów walut obcych pozwanego Banku (wydaje się, że winno być powodowego (...)) umowa zachowuje charakter umowy kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej, która podlega dalszej interpretacji z uwzględnieniem jej częściowej bezskuteczności;

5) art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego poprzez ich nieprawidłową wykładnię i w konsekwencji stwierdzenie sprzeczności postanowień umowy po wyeliminowaniu z niej mechanizmu indeksacji, z powołanymi przepisami, a tym samym z naturą stosunku prawnego;

6) art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 354 § 1 k.c. w zw. z art. 56 k.c. poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie, że skutkiem stwierdzenia rzekomej abuzywności spornych klauzul jest zmiana charakteru stosunku prawnego i sprzeczność z naturą (właściwością) stosunku prawnego oraz, że brak jest podstaw, aby w miejsce postanowień umownych uznanych za abuzywne wprowadzać inny miernik wartości ze względu na brak istnienia w polskim systemie prawnym przepisów dyspozytywnych, które mogłyby znaleźć zastosowanie w sytuacji uznania abuzywności umownych klauzul waloryzacyjnych - podczas gdy – okoliczności w których złożone zostały oświadczenia woli stron, zasady współzycia społecznego oraz ustalone zwyczaje pozwalają na wykonanie umowy również po usunięciu z niej odwołań do Tabeli

kursów walut obcych (...) - zobowiązania powinny zostać przeliczone po aktualnym na dzień danej operacji finansowej rynkowym kursie (...)/(...) albowiem (...) przez cały okres wykonywania umowy stosował kursy rynkowe,

7) art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady (...) z dnia 5 kwietnia 1993r. poprzez niezasadne zastosowanie art. 58 k.c. i stwierdzenie, że umowa jest nieważna i przyjęcie, że art. 6 ust. 1 (...) stoi na przeszkodzie wypełnieniu „luk” w umowie podczas, gdy Dyrektywa(...) wywiera skutek pośredni na prawo polskie, a polskie przepisy w zgodzie z Dyrektywą(...) regulują, że jeżeli postanowienie umowy nie wiąże konsumenta, to strony są związane umową w pozostałym zakresie (art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c.);

8) art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. w zw. z art. 56 k.c. w zw. z art. 354 § 1 k.c. w zw. z art. 7 Dyrektywy (...) poprzez niezastosowanie art. 56 k.c. i art. 354 § 1 k.c. oraz błędną wykładnię art. 7 Dyrektywy (...) i przyjęcie, że nie jest możliwe zastąpienie spornych klauzul innymi uregulowaniami podczas, gdy przepis art. 56 k.c. stanowi właściwy przepis dyspozytywny przewidując, że czynność prawna wywołuje skutki w niej wyrażone oraz wynikające z ustawy, z zasad współzycia społecznego i z ustalonych zwyczajów, a zatem zobowiązanie powinno zostać przeliczone po wynikającym z zasad współzycia społecznego i ustalonych zwyczajowo, aktualnym na dzień przeliczenia rynkowym kursie kupna (...) (takim jak konkretny kurs wskazany w Tabeli kursów walut obcych na daną historyczną datę)) i analogicznie raty kredytu powinny zostać przeliczone po aktualnym na dzień spłaty rynkowym kursie sprzedaży (...);

9) art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 Prawa bankowego w zw. z art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011r. zmieniającej ustawę Prawo bankowe poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że rzekomo brak jest przepisu dyspozytywnego, który pozwalałby na zastąpienie postanowień uznanych przez Sąd pierwszej instancji za abuzywne.

Powód wskazując na powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 2.078.216,71 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie; ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu; a nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za postępowanie w I instancji oraz za postępowanie w II instancji w tym opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Apelujący na podstawie art. 380 k.p.c. wniósł o rozpoznanie postanowień Sądu pierwszej instancji wydanych na rozprawie w dniu 3 września 2020r. w przedmiocie oddalenia i pominięcia wniosku dowodowego powoda z opinii biegłego sądowego z zakresu bankowości i finansów na okoliczność poprawności wyliczeń dochodzonej kwoty zadłużenia, istnienia zadłużenia w momencie wypowiedzenia umowy, poprawności wyliczeń powoda zgłoszonego w piśmie procesowym powoda z dnia 26 marca 2019r. poprzez uchylenie w/w postanowienia oraz dopuszczenie i przeprowadzenie w/w dowodów w postępowaniu przed Sądem II instancji wskazując, że przedmiotowe postanowienia nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z twierdzeniami powoda wskazanymi w w/w zarzutach apelacji, a odpowiednie zastrzeżenia w trybie art. 162 § 1 k.p.c. zostały złożone przez pełnomocnika procesowego powoda na rozprawie na której wydano przedmiotowe postanowienia.

Pozwani P. W. i H. W. w odpowiedzi na apelację wnieśli o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych zwrot kosztów postępowania wywołanego wniesieniem apelacji w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny w (...)wyrokiem z dnia 21 lutego 2022r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Zażalenie od powyższego wyroku wnieśli pozwani P. W. i H. W. domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...) oraz zasądzenia od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu wywołanych wniesieniem zażalenia w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w odpowiedzi na zażalenie wniósł o oddalenie zażalenia w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2023r. uchylił zaskarżony wyrok pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Sąd Apelacyjny po ponownym rozpoznaniu sprawy zważył, co następuje.

Apelacja powoda w części zasługiwała na uwzględnienie, w pozostałym zakresie została oddalona.

Podkreślić należy, że stosownie do art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby nawet w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku wykazania, że brak jest powiązania, w świetle kryteriów wyżej wzmiankowanych, przyjętych wniosków z zebraniem materiałem dowodowym, możliwe jest skuteczne podważenie oceny dowodów dokonanej przez Sąd (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002r. IV CKN 1316/00, LEX nr 80273). Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów; nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej, niż przyjął Sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu (vide: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005r. III CK 314/05 LEX nr 172176 i z 8 kwietnia 2009r. II PK 261/08 LEX nr 707877). Postawienie zarzutu obrazy art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego przyjętego na podstawie własnej oceny dowodów; skarżący może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami juredycznymi, że Sąd rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy (vide: wyroki Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2000r. w sprawie (...) oraz z 10 kwietnia 2000r. w sprawie (...)).

W takim rozumieniu tego przepisu powód nie wykazał, że Sąd pierwszej instancji naruszył art. 233 § 1 k.p.c. M. D. (1) w imieniu Banku nie zawarł umowy z pozwanymi. Słusznie Sąd Okręgowy przy ocenie zeznań tego świadka zwrócił uwagę, że nie miał on wiedzy jak przebiegały negocjacje pomiędzy stornami niniejszego postępowania. Powód przecież mógł zaoferować Sądowi pierwszej instancji dowód z zeznań osób, które z ramienia powodowego (...) zaakceptowały wniosek kredytowy na (...) wydając decyzję kredytową tj. z zeznań A. P. czy A. W. (vide: k. 269 akt), gdyż to oni powinni byli wiedzieć jak przebiegały negocjacje z pozwanymi jak chodzi o przyznanie kredytu. Powód również nie zaoferował dowodu z zeznań A. Z. czy M. D. (2), którzy reprezentowali (...) przy zawarciu w dniu 22 września 2008r. umowy z pozwanymi (vide: umowa - k. 22 akt). Informacja sporządzona przez Urząd Komisji nadzoru finansowego we wrześniu 2016r. w zakresie skutków projektu ustawy o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i umów pożyczki Wpływ na instytucje kredytowe (vide: k. 348-363 akt) stanowi analizę projektu ustawy przede wszystkim w zakresie kosztów, które obciążąłyby (...). Z oczywistych względów nie odnosi się bezpośrednio do niniejszej sprawy. Pismo Wiceprezesów Zarządu powodowego (...) z dnia 13 kwietnia 2015r. adresowane do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (vide: k. 344 akt) stanowi odpowiedź na pismo (...) z dnia 27 marca 2015r. i może być potraktowane wyłącznie jako element twierdzeń powoda. Podobnie informacja „Tabela kursowa (...) - metodyka oraz analiza porównawcza” sporządzona we wrześniu 2016r. przez A. R. (vide: k. 374 - 378 akt) może stanowić wyłącznie element twierdzeń powoda., jak również inne dokumenty powołane w apelacji przez powoda na uzasadnienie naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c.

Niezrozumiały jest zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 58 § 1,2,3 k.c. (pkt b zarzutów - strona 12 apelacji - k. 553 akt) w którym zarzucono, że „wbrew twierdzeniom pozwu skutkiem ewentualnej

abuzywności postanowień umowy nie będzie nieważność tejże umowy w całości”. Wydaje się oczywistym, że powód w pozwie nie zarzucił, że postanowienia umowy mają abuzywny charakter.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 11 grudnia 2019r. V CSK 382/18 (LEX nr 2771344) wskazał, że postanowienia umowy mają charakter niedozwolony, gdy określenie wysokości należności obciążającej konsumenta z odwołaniem do tabel kursów ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów, jest nie transparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron (vide: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016r. I CSK 1049/14 OSNC 2016, Nr (...), poz. 134, z dnia 1 marca 2017r. IV CSK 285/16 nie publ., z dnia 19 września 2018r. I CNP 39/17, nie publ., z dnia 24 października 2018r. II CSK 632/17, nie publ., z dnia 13 grudnia 2018r. V CSK 559/17 nie publ., z dnia 27 lutego 2019r. II CSK 19/18 nie publ., z dnia 4 kwietnia 2019r. III CSK 159/17 OSP 2019, z. 12, poz. 115, z dnia 9 maja 2019r. I CSK 242/18, nie publ., z dnia 29 października 2019r. IV CSK 309/18, nie publ.). W niniejszej sprawie kurs wymiany waluty (Tabela kursów) został jednostronnie określony przez Bank bez wskazania jasnych i zrozumiałych kryteriów, którymi (...) będzie się kierował. Przy czym w pkt d zarzutów apelacji (strona 13 apelacji - k. 554 akt) mowa jest o Tabeli kursów walut obcych pozwanego (...), podczas, gdy powinno być o Tabeli kursu walut obcych powodowego (...). Polegało to na tym, że przy przeliczaniu świadczeń zarówno określających wysokość spłaty rat kredytowych odwołano się tam do kursów ustalanych przez (...) i ogłaszanych w Tabeli kursów bez wskazania jakiegokolwiek obiektywnego miernika, pozwalającego w sposób przewidywalny określić wysokość ciążącego na pozwanym zobowiązania. Tego rodzaju ogólnikowe sformułowania nie pozwalają kredytobiorcy na samodzielne, jednoznaczne ustalenie wysokości zobowiązania na dzień jego wymagalności (vide: wyrok (...) z dnia 18 listopada 2021r. w sprawie C-212/20). Zakwestionowane przez Sąd pierwszej instancji klauzule indeksacyjne określają mechanizm postępowania w przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że postanowienia te kształtują relację (...) z konsumentem w sposób dalece nieprawidłowy, gdyż prowadzą do zaburzenia elementarnej równowagi pomiędzy stronami umowy kredytowej. Bezpośredni i kluczowy wpływ na kwotę wypłaconą pozwanym jako kredytobiorcom, a także na wysokość salda zadłużenia z tytułu kredytu, jak i także wysokość każdej z rat kapitałowo-odsetkowych ma bowiem sposób tworzenia tabel kursowych Banku. W przedmiotowej sprawie dobrym obyczajem było to, aby (...) dał pozwanym swoistą pewność i zagwarantował im przejrzystość oraz klarowność łączącego ich stosunku prawnego. Umowy kredytowe indeksowane do franka szwajcarskiego winny być dla konsumentów (klientów banków) w pełni przejrzyste i zrozumiałe. W ocenie Sądu Apelacyjnego kredytobiorca winien mieć jasność co do tego, do spełniania jakich świadczeń jest zobowiązany. Winien móc w sposób bezproblemowy wyliczyć wysokość kolejnych rat kapitałowo-odsetkowych, a także mieć pełną świadomość co do salda zadłużenia. Za niedopuszczalne należy więc uznać stworzenie szczegółowych postanowień w umowie kredytu, objaśniających poszczególne aspekty jej funkcjonowania w tym odnoszących się do mechanizmu indeksacji przy jednoczesnym braku zwięzłego i zrozumiałego dla przeciętnego człowieka przedstawienia techniki indeksacji i zasad tworzenia tabel kursowych banku. W takiej sytuacji to (...) był wyłącznie władny w zakresie ustalania wysokości kursów walut wskazanych w tabeli kursowej. Utrwalona w orzecznictwie jest wykładnia zgodnie z którą postanowienia umowne, uzależniające warunki waloryzacji (indeksacji) świadczenia pieniężnego wyłącznie od woli banku należy uznać za nieuczciwe (niedozwolone, abuzywne) w rozumieniu art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. jako kształtujące prawa i obowiązki konsumenta - kredytobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, przede wszystkim przez wykorzystywanie pozycji dominującej przedsiębiorcy i naruszanie równowagi kontraktowej. Dotyczy to w szczególności odwołania się, jak w rozpoznawanej sprawie, w klauzuli umownej do kursów walut zawartych w tabeli (...) bez wskazania ograniczeń umownych w postaci skonkretyzowanych, obiektywnych kryteriów zmian stosowanych kursów walutowych. Tego rodzaju klauzule uznaje się za nie transparentne, pozostawiające pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarczające kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszające równorzędność stron (vide: np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 września 2016r. w sprawie II CSK 750/15, LEX nr 2182659, z dnia 27 lutego 2019r. w sprawie II CSK 19/18, LEX nr 2626330, z dnia 4 kwietnia 2019r. w sprawie III CSK 159/17, OSP, z. 12 z 2019 r., poz. 115, z dnia 29 października 2019r. w sprawie IV CSK 309/18, OSNC, z. 7-8 z 2020r., poz. 64, z dnia 11 grudnia 2019r. w sprawie V CSK 382/18, LEX nr 2771344). Przy czym ocenę czy postanowienie umowne jest niedozwolone dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy. Sąd Apelacyjny w konsekwencji podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że postanowienia § 1 ust. 3 i § 10 ust. 4 umowy kredytu hipotecznego

konsolidacyjnego z dnia 22 sierpnia 2008r oraz § 22 ust. 2 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach MultiPlanów w zakresie w jakim przewidywały mechanizm ustalania kursu kształtowały obowiązki pozwaných jako kredytobiorców w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając ich interes.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyżej powołanego wyroku z dnia 11 grudnia 2019r. sygn. V CSK 382/18 wskazał, że samo wejście w życie ustawy antyspreadowej w żaden sposób nie wpływa na ocenę abuzywności postanowień umowy i jej konsekwencji dla bytu umowy. Zgodnie z art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 jej przepisom nie podlegają m.in. postanowienia umowy „odzwierciedlające obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze” przy czym z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wynika, że dotyczy to także przepisów, które weszły w życie już po zawarciu umowy zawierającej niedozwolone postanowienia i miały w założeniu charakter sanacyjny tj. zastępowały te postanowienia ex tunc i utrzymywały ważność umowy (vide: wyroki Trybunału Sprawiedliwości z dnia 20 września 2018r. w sprawie (...), (...) Bank (...). I (...) (...) K. Z., przeciwko T. I. i E. K., pkt 62-64, 70 i z dnia 14 marca 2019r. w sprawie(...), Z. D. przeciwko (...) (...) Z., pkt (...)) pod warunkiem, iż zachowana została możliwość odwrócenia niekorzystnych skutków niedozwolonego postanowienia (vide: wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 marca 2019r. w sprawie (...) Z. D. przeciwko (...) (...) Z., pkt 45). Skutkiem sanowania klauzul abuzywnych jest wówczas także wyłączenie możliwości uznania umowy za nieważną z powodu tej (i tylko tej) abuzywności. Ustawie antyspreadowej nie może być przypisywane takie znaczenie. Mocą tej ustawy do art. 69 ust. 2 Prawa bankowego dodano pkt 4a stanowiący, że w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna także określać szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Do art. 69 dodano także ust. 3 w myśl którego w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie. W tym przypadku w umowie o kredyt określa się także zasady otwarcia i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku. Wprowadzono ponadto art. 75b przewidujący, że wykonanie uprawnienia, o którym mowa w art. 69 ust. 3, nie może wiązać się z poniesieniem przez kredytobiorcę dodatkowych kosztów (ust. 1), Bank nie może uzależnić wykonania przez kredytobiorcę uprawnienia, o którym mowa w art. 69 ust. 3, od wprowadzenia dodatkowych ograniczeń w szczególności nie może zobowiązać kredytobiorcy do nabywania waluty przeznaczonej na spłatę rat kredytu, jego całości lub części, od określonego podmiotu (ust. 2), W kwestii intertemporalnej w art. 4 ustawy antyspreadowej postanowiono, że w przypadku kredytów lub pożyczek pieniężnych zaciągniętych przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ma zastosowanie art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz art. 75b ustawy, o której mowa w art. 1, w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały całkowicie spłacone - do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia. W tym zakresie (...) dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki. Sąd Najwyższy podkreślił, że przywołane przepisy nie stwarzają jednoznacznych podstaw do przyjęcia, że ich przedmiotem regulacji były klauzule abuzywne oraz umowy z ich powodu nieważne, a celem - sanowanie tych wadliwości (vide: też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019r. III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115), o wadliwościach tych bowiem w ogóle nie wspominają ani nie regulują związanych z nimi rozliczeń. W założeniu ustawodawcy chodziło o doprecyzowanie na przyszłość reguł ustalania kursu wymiany walut oraz nieodpłatne umożliwienie dokonywania spłat kredytu bezpośrednio w walucie obcej i że miał on na względzie - przynajmniej explicite - umowy ważne oraz klauzule dozwolone, choć podlegające doprecyzowaniu. Nawet jeżeli było inaczej, założony (implicite) skutek sanujący nie mógł zostać w ten sposób osiągnięty. Omawiana ustawa w zasadzie nie przewidywała gotowych do zastosowania (choćby tylko dyspozytywnych) przepisów, które zastępowałyby ewentualne klauzule abuzywne, a jedynie nakładała na banki ciężar dokonania ogólnie określonych, wymagających skonkretyzowania in casu zmian umowy, co nie wystarcza dla przyjęcia domniemania, że owe konkretne rozwiązania są wynikiem należytego wyważenia ogółu praw i obowiązków stron przez ustawodawcę (vide: motyw(...)dyrektywy(...)) oraz wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 21 marca 2013r. w sprawie (...), (...) przeciwko V. N.-W. (...)) i nie czyni zadość przesłankom przewidzianym w art. 1 ust. 2 dyrektywy (...). Zwłaszcza że, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyjątek przewidziany w tym przepisie podlega ścisłej

wykładni (vide: wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 20 września 2017r. w sprawie (...). A. i in. przeciwko (...) SA, pkt 31 i z dnia 20 września 2018r. (...) w sprawie (...) Bank (...). I (...) (...) K. Z.. Przeciwno T. I. i E. K., pkt 54, 66). Samo zaś umożliwienie spłaty bezpośrednio w walucie obcej ma sens także w przypadku mechanizmu indeksacji skonstruowanego prawidłowo (element konkurencji między sprzedawcami waluty), a z drugiej strony nie rozwiązuje problemu dotyczącego określenia kursu po którym przeliczona została kwota kredytu oddawana do dyspozycji kredytobiorcy. Z kolei wspomniana w art. 4 zdanie drugie ustawy antyspreadowej zmiana umowy kredytu mogłaby wywoływać skutek sanujący tylko wtedy, gdyby stanowiła wyraz następczej „świadomej, wyraźnej i wolnej” rezygnacji kredytobiorcy-konsumenta z powoływania się na abuzywność postanowienia (ewentualnie także nieważność umowy) i zgody na jego zastąpienie (ex tunc lub pro futuro) postanowieniem dozwolonym (vide: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018r. III CZP 29/17, OSNC 2019, Nr 1, poz. 2 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2019r., I CSK 242/18, nie publ.). W braku takich czynności sanujących wejście w życie ustawy antyspreadowej w żaden sposób nie podważa abuzywności spornych klauzul i nieważności umowy. Pozwani nie złożyli oświadczenia o rezygnacji z powoływania się na abuzywność postanowień umowy i nie wyrazili zgody na zastąpienie tychże postanowień postanowieniami dozwolonymi.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego wyeliminowanie ryzyka kursowego jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu. Oznacza to z kolei, że po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (vide: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016r. I CSK 1049/14, OSNC Nr 11 z 2016r., poz. 134 oraz z dnia 11 grudnia 2019r. w sprawie V CSK 382/18). Sąd nie podzielił zarzutu powoda przytoczonego w apelacji, że wyeliminowanie niedozwolonej klauzuli walutowej powinno skutkować zastąpieniem jej innymi postanowieniami, które pozwolą na utrzymanie ważności i kontynuowanie umowy kredytu. W świetle celów dyrektywy 93/13 w szczególności prewencyjnych i zniechęcających przedsiębiorców do stosowania niedozwolonych klauzul umownych oraz wprowadzonych na jej podstawie adekwatnych uregulowań prawa krajowego o ochronie konsumentów utrzymała się w judykaturze wykładnia zgodna z którą niedopuszczalne byłoby, bez wyraźnej zgody konsumenta, a tym bardziej wbrew jego woli, czy to na podstawie wykładni oświadczeń woli, zwyczajów, zasad słuszności, czy też przy zastosowaniu ogólnych przepisów o charakterze dyspozytywnym, zastępowanie przez sąd krajowy uznanych za nieuczciwe warunków umowy innymi postanowieniami w celu utrzymania skuteczności (ważności) kontraktu, choćby nawet miało to nastąpić z korzyścią dla konsumenta (vide: np. wyroki (...) z dnia 14 marca 2019r. (...) z dnia 3 października 2019r. (...); z dnia 18 listopada 2021r. (...), a także wyrok Sądu Najwyższego: z dnia 7 listopada 2019r. sygn. akt (...) LEX nr (...)). Art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. wyłącza stosowanie przepisu art. 58 § 3 k.c., stąd omawiane nieuczciwe postanowienia w umowie kredytu nie powinny być zastępowane innym mechanizmem przeliczeniowym opartym na przepisach kodeksu cywilnego, czy ustaw szczególnych jak np. prawa wekslowego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2019r. sygn. akt II CSK 483/18). Z akt niniejszej sprawy nie wynika, że pozwani jako kredytobiorcy i zarazem dłużnicy wyrazili zgody na zastąpienie postanowień umowy uznanych za abuzywne innymi dozwolonymi postanowieniami.

Apelacja w części została uwzględniona, gdyż ziszczyły się przesłanki do zasądzenia od pozwanych na rzecz powoda niespłaconego kapitału z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wydania wyroku w sprawie tj. od dnia 28 marca 2024r. na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Powód nawet działający przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego nie ma obowiązku wskazania podstawy faktycznej dochodzonego roszczenia, gdyż to rolą Sądu jest zastosowanie w sprawie przepisów prawa materialnego. Powód w niniejszej sprawie domaga się od pozwanych zasądzenia kwoty 2.078.216,71 zł stanowiącej niespłacony kapitał wraz z odsetkami. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do uchwały z dnia 16 lutego 2021r. III CZP 11/20 (LEX nr (...)) wskazał, że w razie nieważności umowy kredytu dokonywane przez niedoszłego kredytobiorcę płatności mające stanowić spłatę wykorzystanego kredytu są świadczeniami nienależnymi podobnie jak świadczeniem nienależnym jest w takiej sytuacji wypłata środków pieniężnych przez bank; zgodnie z art. 410 § 1 k.c. w związku z art. 405 k.c. świadczenia nienależne podlegają zwrotowi.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do postanowienia z dnia 12 kwietnia 2023r. wskazał, że jeżeli w okolicznościach faktycznych sprawy sąd stwierdza zasadność żądania powoda z innej podstawy prawnej niż przez niego wskazana, to powinien je uwzględnić z tej innej podstawy. Sąd Najwyższy nadto wskazał, że świadczenie dochodzone przez powoda - przedsiębiorcę na podstawie przepisów o obowiązku wykonania umowy, po stwierdzeniu jej nieważności ze względu na oświadczenie drugiej strony - konsumenta o braku woli pozostawania w relacji związania klauzulami abuzywnymi zawartymi w umowie, może być zasądzone jako nienależne.

Nie ma wątpliwości co do tego, że poprzednik prawny powoda jako kredytodawca wypłacił pozwanym jako kredytobiorcom na podstawie umowy kredyt w wysokości 1.178.830 zł. Sąd Okręgowy ustalił i nie było to kwestionowane przez którąkolwiek ze stron postępowania, że pozwani spłacali kredyt regularnie uiszczając kolejne raty kapitałowo-odsetkowe w złotych do czerwca 2012r., kiedy to problemy finansowe w tym konieczność zrezygnowania przez pozwanego P. W. z pracy spowodowały brak możliwości dalszego wywiązywania się z zobowiązania. Z powyższego wynika, że po tej dacie tj. czerwiec 2012r. pozwani nie spłacali już kredytu, a więc od prawie 10 lat. Pismami z dnia 30 września 2016r. pozwani złożyli powodowi oświadczenia o uchyleniu się od skutków złożonych oświadczeń woli zawarcia umowy kredytu z dnia 22 sierpnia 2008r. z uwagi na abuzywne klauzule zawarte w umowie. Powyższe pismo zostało wystosowane do powoda po przeszło 4 latach od zaprzestania przez pozwaną spłaty kredytu. W wyciągu z ksiąg bankowych wskazano, iż przysługująca powodowi wierzytelność na dzień 7 września 2018r. wynosi 541.922,01 (...) i składają się na nią 461.361,60 (...) tytułem kapitału oraz 80.560,41 (...) tytułem odsetek umownych naliczonych od kapitału w kwocie 461.361,60 (...) za okres od 11 marca 2012r. do 27 września 2018r. według stopy procentowej w wysokości 3,66 % w skali roku.

Pozwani nie zaprzeczyli, że po czerwcu 2012r. zaprzestali spłacać na rzecz powoda raty kapitałowo-odsetkowe. Przeznaczeniem środków z kredytu było refinansowanie: kredytu udzielonego przez M. na podstawie umowy nr (...), kredytu odnawialnego w MultiBanku z limitem w wysokości 13.800 zł, karty kredytowej w (...) z limitem w wysokości 10.000 zł, kredytu konsumpcyjnego w C. udzielonego dnia 13 kwietnia 2007r., kredytu gotówkowego w (...) Bank Spółce Akcyjnej udzielonego na podstawie umowy nr (...), kredytu odnawialnego w (...) Bank Spółce Akcyjnej z limitem w wysokości 50.000 zł, karty kredytowej V. G. Kredyt z limitem w wysokości 35.000 zł w (...) Bank Spółce Akcyjnej, pożyczki w Banku (...) Spółce Akcyjnej udzielonej na podstawie umowy nr (...) z dnia 6 sierpnia 2008r., karty kredytowej M. M. z limitem w wysokości 5.200 zł w Banku (...) Spółce Akcyjnej, kredytu odnawialnego w (...) Spółce Akcyjnej z limitem w wysokości 10.000 zł, a także niekreślony cel konsumpcyjny. Pozwani więc udzielony im kredyt przeznaczyli na spłatę zobowiązań, a także na nakłady na nieruchomości, gdyż przeprowadzone przez nich prace remontowe spowodowały przekwalifikowanie nieruchomości do klasy nieruchomości rezydencjonalnych o bardzo wysokim standardzie, co pozwani podali w piśmie adresowanym do powoda z dnia 9 grudnia 2010r.

Z w/w wyciągu z ksiąg bankowych wynika, że przysługująca powodowi wierzytelność na dzień 7 września 2018r. wynosi 541.922,01 (...) i składają się na nią 461.361,60 (...) tytułem kapitału oraz 80.560,41 (...) tytułem odsetek umownych naliczonych od kapitału. Powód w pozwie wskazał, że 1 CHF wynosi 3,8349 zł (vide: k. 5 akt). Oznacza to, że kwota 461.361,60 (...) stanowi równowartość 1.769.275,59 zł. Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że: zasądził od pozwaną na rzecz powoda kwotę 1.769.275,59 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 marca 2024r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowił art. 405 k.c. w związku z art. 410 § 1 k.c. Powód w pozwie domagał się kwoty 80.560,41 (...) tytułem odsetek umownych naliczonych od kapitału w kwocie 461.361,60 (...) za okres od 11 marca 2012r. do 27 września 2018r. według stopy procentowej w wysokości 3,66 % w skali roku. Powyższe odsetki zostały naliczone według zasad obowiązujących w umowie, którą Sąd Okręgowy uznał za nieważną, a Sąd Apelacyjny to stanowisko podzielił. Powód nie wykazał, a nawet nie twierdził, że wezwał pozwaną do zwrotu odsetek ustawowych od niespłaconego kapitału po dniu 27 września 2018r. przy czym nawet w odpowiedzi na zażalenie wywodził, że umowa zawarta pomiędzy poprzednikiem prawnym powoda i pozwanymi jest ważna. Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd odsetki ustawowe zasądził od kwoty 1.769.275,59 zł od dnia wydania wyroku tj. od dnia 28 marca 2024r., gdyż w tej dacie została prawomocnie ustalona nieważność umowy. W pozostałym więc zakresie powództwo oddalono.

Pozwani w piśmie procesowym z dnia 30 października 2023r. podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia powoda. Twierdzili, że roszczenie powoda stało się wymagalne w dacie wypłaty kredytu pozwanym lub w 2016r. Zarzut ten nie zasługiwał na uwzględnienie. Świadczenia spełnione na podstawie nieważnej umowy podlegają zwrotowi stosownie do reżimu zwrotu nienależnego świadczenia, co dotyczy także reguł przedawnienia wynikających zeń roszczeń. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 11 grudnia 2019r. sygn. V CSK 382/18 wskazał, że kredytobiorca - konsument nie może zakładać, że roszczenie banku uległo przedawnieniu w terminie liczonemu tak, jakby wezwanie do zwrotu udostępnionego kredytu było możliwe już w dniu jego udostępnienia (art. 120 § 1 zdanie drugie k.c.). Pozew w niniejszej sprawie został wniesiony do sądu w dniu 27 września 2018r. Powyższe oznacza, że trzyletni termin przedawnienia, o którym mowa w art. 118 k.c. liczony od 2016r. w tej dacie nie upłynął.

Konsekwencją zmiany wyroku była też zmiana postanowienia o kosztach procesu w myśl art. 100 k.p.c. Powód wygrał postępowanie w 85%. Koszty powoda wyniosły łącznie 115.034 zł obejmując opłaty od pozwu - 25.978 zł (k. 8 akt) i 74.022 zł (k. 67 akt), 51 zł tytułem opłat od pełnomocnictw (k. 99, 490 akt), 15.000 zł - wynagrodzenie pełnomocnika procesowego. Koszty pozwanych to kwota 15.068 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika wraz z opłatami skarbowymi. Przy przyjęciu proporcji, że pozwani przegrali postępowanie w 85 % Sąd koszty procesu stosunkowo rozdzielił między stronami obciążając powoda w 15% i pozwanych w 85% i na tej podstawie zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwotę 95.518 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie apelację powoda, stosownie do art. 385 k.p.c., oddalono. Ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jako znajdujące uzasadnienie w materiale zgromadzonym w aktach sprawy, Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne. Sąd akceptuje stanowisko Sądu Okręgowego co do nieważności umowy i niemożności uzupełnienia luki, z przyczyn zaś podanych wyżej nie akceptuje uznania Sądu pierwszej instancji, że powództwo należało oddalić, gdyż roszczenie w części zasługiwało na uwzględnienie.

Koszty postępowania apelacyjnego i zażaleniowego w myśl art. 100 k.p.c. stosunkowo rozdzielono między stronami obciążając powoda w 15% i pozwanych w 85% i na tej podstawie zasądzono od pozwanych na rzecz powoda kwotę 101.419 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty. Koszty powoda łącznie wyniosły 122.661 zł obejmując opłatę od apelacji w wysokości 103.911 zł, 11.250 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i 7.500 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym. Koszty pozwanych łącznie wyniosły 18.950 zł (200 zł - opłata od zażalenia, 11.250 zł - koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i 7.500 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym).

Mariola Głowacka Krzysztof Józefowicz Bogdan Wysocki

do systemu wprowadziła st. sekr. sąd. Sylwia Woźniak

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu na podstawie § 100a ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

--	--	--